

Slovenské.  
historické  
organy

Slovak  
historic  
organs



Dear supporters of organ music and historic organs!

We are very happy to meet again after a year, with some of you for the first time, but for many of us it has become a pleasant tradition of organ music encounters.

The Slovak Historic Organs international festival was established in 1992 with the aim of highlighting the historical value of organs in Slovakia through concerts with an international cast. So far, 197 concerts have been held, 106 organs have been played in various parts of Slovakia, and performers from more than 19 countries from all over the world have presented themselves. During its history, the festival has overcome many obstacles, financial problems, and organizational changes. The continuity of the festival was maintained even during the critical pandemic period. The reward is a number of expertly restored instruments that, thanks to the festival, were heard through unforgettable performances by local and international artists.

The offer of the 32nd season is once again unique, enriched with rare instruments that will be presented after a long period of being silent due to an unsatisfactory technical condition... Such is the organ of Ján Pažický from Rajec, from 1790 in the RC church in Močenok, played by top concert organist Bálint Karosi from Hungary. Andreas Zimmer's organ from 1852 in Huncovce will be presented as part of the SHO festival for the first time. We are returning to the organ in Kovarce after 17 years; it is one of the oldest preserved instruments from the workshop of

Milí priaznivci organovej hudby a historických organov!

Sme veľmi radi, že sa opäť po roku stretávame, s niektorými po prvýkrát, no pre mnohých z nás je to už príjemnou tradíciou stretnutí pri organovej hudbe.

Medzinárodný festival Slovenské historické organy vznikol v roku 1992, s cieľom poukázať na historickú hodnotu organov na Slovensku a to prostredníctvom koncertov s medzinárodným obsadením. Doposiaľ bolo zrealizovaných 197 koncertov, zaznelo 106 organov v rôznych častiach Slovenska a predstavili sa interpreti z viac ako 19 krajín z celého sveta. Festival počas svojej histórie prekonal mnoho prekážok, finančných problémov a organizačných zmien. Kontinuitu festivalu sa podarilo udržať aj počas kritického pandemického obdobia. Odmenu je množstvo odborne zreštaurovaných nástrojov, ktoré aj vďaka festivalu zazneli prostredníctvom neopakovateľných interpretačných výkonov domácich a zahraničných umelcov.

Ponuka 32. ročníka je opäť jedinečná, obohatená o vzácne nástroje, ktoré sa predstavia po dlhšom období kedy "mlčali" z dôvodu nevyhovujúceho technického stavu... Takým je organ Jána Pažického z Rajca, z roku 1790 v r.k. kostole v Močenku, v podaní špičkového koncertného organistu Bálinta Karosiho z

Maďarska. Organ Andreasa Zimmera z roku 1852 v Huncovciach sa predstaví v rámci festivalu SHO po prvýkrát. Ku organu v Kovarciach sa vraciame po 17 rokoch, patrí k najstarším zachovaným nástrojom z dielne bratov Pažických z Rajca.

V edícii Slovak Historic Organs in Pressburg, ktorá je súčasťou festivalu tretí rok sa môžeme tešiť na historický organ v Jarovciach v unikátnom dueli českého interpreta Jaroslava Tůmu s triom basetových rohov Lotz Trio. Záver festivalu sa už tradične uskutoční v Čunove, kde sa predstaví mladá multiinstrumentalistka Tatiana Pernetová, výherkyňa mnohých medzinárodných súťaží, s manželom Danielom Pernetom.

Festival by sa nezaobišiel bez pomoci a ochoty duchovných správcov farností, ktorí sa spolupodieľali na realizácii opráv nástrojov aj tiež samotnej organizácii koncertov.

Ďakujeme vdp. Jozefovi Jančovičovi, vdp. Romanovi Porubänovi, vdp. Mariánovi Červenému, vdp. Petrovi Michalovi a vdp. Pavlovi Berkovi za pomoc v tomto ročníku.

Realizácia festivalu by nebola možná bez finančnej podpory našich dlhoročných partnerov, ktorými sú Fond na podporu umenia a Hudobný fond. Edíciu ‚Slovak Historic Organs in Pressburg‘ finančne podporili Nadácia mesta Bratislavy a Bratislavský samosprávny kraj. Samozrejme, vďaka patrí aj všetkým mediálnym a reklamným partnerom.

Prajeme Vám nezabudnuteľný umelecký zážitok!

Marieta a Martin Puhovich

the Pažický brothers in Rajec. In the edition of ‘Slovak Historic Organs in Pressburg’, which is has been part of the festival for the third year, we can look forward to the historic organ in Jarovec in a unique duel of the Czech performer Jaroslav Tůma with the trio of basset horns Lotz Trio. The final concert of the festival will traditionally take place in Čunovo, where the young multi-instrumentalist Tatiana Pernetová, winner of many international competitions with her husband Daniel Pernet, will perform.

The festival would not have been possible without the help and willingness of the administrators of the parishes, who participated in the organization of the restoration of the instruments as well as the organization of the concerts.

We especially thank Fr. Jozef Jančovič, Fr. Roman Porubän, Fr. Marián Červený, Fr. Peter Michal, and Fr. Pavol Berka for their help this year.

The realization of the festival would not have been possible without the financial support of our long-term partners, which are the Slovak Arts Council and the Music Fund. The ‘Slovak Historic Organs in Pressburg’ edition was financially supported by the Bratislava City Foundation and the Bratislava Self-Governing Region. Finally, thanks also go to all our media and advertising partners.

We wish you an unforgettable artistic experience!

Marieta a Martin Puhovich

## SHO INTERPRETI

### *85 zahraničných interpretov z 19 krajín, 36 interpretov zo Slovenska, 3 komorné zoskupenia*

#### **Domáci:**

Martin Bako 2012, 2021  
František Beer 2019  
Emília Dzemjanová 1992, 1995, 1998, 2002, 2007  
Zuzana Ferjenčíková 2001, 2004, 2011  
Marta Gáborová 2002, 2009  
Martin Gál 2011, 2016, 2023  
Katarína Hanzelová 1993, 1997, 2001  
Andrej Harinek 2022  
Luboš Ihring 2014  
Zuzana Janáčková 1995, 2004, 2010, 2016  
Eva Kamrlová 1993, 1996, 1999  
Kamila Kevická Círková 2007, 2013  
Zuzana Kissová 2013  
Vladimír Kopec 2022  
Katarína Lelovics 1996, 2005  
Monika Melcová 1999, 2003, 2008, 2013, 2018, 2021  
Ján Vladimír Michalko 1993, 1996, 1999, 2003, 2012, 2021  
Eva Moleková ( Flamíková) 2018  
Mária Plšeková 2013, 2020  
Marieta Puhovichová 2012, 2020  
Peter Reiffers 1997, 2005, 2010  
Vladimír Rusó 1995, 1998, 2002  
Mário Sedlár 2004, 2008, 2015, 2020  
Irma Skuhrová 1994  
Peter Sochulák 2009, 2017  
Zlata Suchánková 1994  
Imrich Szabó 1992, 1995, 1998, 2001, 2009  
Marek Štrbák 2006, 2010, 2016  
Bernadetta Šuňavská 2003, 2015  
Stanislav Šurin 2006, 2014, 2019  
Marek Vrábel 2000, 2005, 2011, 2014, 2017, 2020  
Iveta Zatková 2023  
Anna Zúriková-Predmerská 1993, 1996 2000, 2007

#### **Belgicko**

Jean Ferrard 2005  
Jan Vermeire 2014

#### **Česká republika**

Michal Hanuš 2020  
Věra Heřmanová 1999, 2017  
Lukáš Hurtík 2021  
Irena Chřibková, 2004  
Pavel Kohout 2007, 2021  
Přemysl Kšica 2019  
Boris Míček 2001

Tatiana Pernetová 2023  
Daniel Pernet  
Václav Uhlíř 2005  
Jaroslav Tůma 1993, 2006, 2023  
Marta Wierzgoń 2011, 2022

#### **Dánsko**

Rikke Moller Kursch 2009  
Sven-Ingvar Mikkelson 2022

#### **Fínsko**

Aapo Häkkinen 2003

#### **Francúzsko**

Aude Heurematte 1994  
Fabrice Pitrois 2009  
Pascal Marsault 2012  
Caline Malnoury 2014  
Olivier Vernet 2007

#### **Maďarsko**

Csilla Alföldy-Boruss 2004  
István Ella 2003  
Pál Enyedi 1995  
Deszö Karasszon 1994  
Bálint Karossi 2023  
János Sebestyén 2000

#### **Nemecko**

Christoph Bossert 2002  
Felix Friedrich 1995  
Christian Glöckner 2000  
Heinrich Hamm 1997  
Wolfgang Kleber 2010  
Andreas Meisner 2011  
Hans Jürgen Scholze 1994

#### **Poľsko**

Marek Kudlicki 1992  
Jerzy Kukla 1992  
Magdalena Czajka 1996  
Maria Machura 1997  
Marek Toporowski, 1998  
Julian Gembalski, 1999  
Zygmunt Antonik, 2000  
Władysław Szymański 2001  
Mirosława Semeniuk-Podraza 2003  
Józef Kotowicz, 2004  
Waldemar Krawiec, 2005  
Wacław Golonka, 2006  
Bogdan Narloch 2008  
Gedymin Grubba 2010  
Jakub Garbacz 2012  
Adam Klarecki 2013  
Marcin Armanski 2015  
Jan Bokszačanin 2016  
Mateusz Rzewuski 2017

#### **Portugalsko**

João Vaz 2013

#### **Rakúsko**

Johannes Dandler 1995  
Wolfgang Capek 1998  
Bruno Oberhammer 1999  
Matthias Krampe 2001  
Ernst Wally 2011  
Christian Iwan 2014

#### **Rumunsko**

Erzsébet Windhager-Geréd 2015

#### **Rusko**

Daniel Zaretsky 2002

#### **Srbsko**

Lana Jelenković 2022  
Janko Siroma 2013

#### **Španielsko**

Roberto Fresco 2016  
Juan María Pedrero 2010

#### **Švajčiarsko**

Josef Bucher 1998  
Erwin Messmer 1996

#### **Švédsko**

Per Ahlman 2015

#### **Taliansko**

Giovani Clavora Braulin 1995, 2006  
Antonio Caporaso 2017  
Diego Cannizzaro 2009  
Michele Croese 2012  
Mario Duella 1997  
Giovannimaria Perrucci 2008  
Letizia Romiti 1992  
Luca Scandalli 2007  
Christian Tarabbia 2016  
Cladia Termini 1993  
Enrico Viccardi 2019

#### **Ukrajina**

Irina Kalinovskaja 1993

#### **USA**

Earline Moulder 2008  
Gail Archer 2018  
Marc Paoe 2018

#### **Slovak historic organs in Pressburg**

2021 - Musica aeterna & Monika Melcová  
2022 - Il cuore barocco & Vladimír Kopec  
2023 - Lotz Trio & Jaroslav Tůma

*XXXII. ročníkov / 32 years  
107 organov, 202 koncertov /  
107 instruments, 202 concerts*

1. Ardovo ev. a. v. Ján Fábry 1795 (opravený v roku 1999 v ev. kostole v Lipt. Trnenci)
2. Báč r. kat., neznámy organár, 1779
3. Blatné r. kat., Vincent Možný, 1902
4. Bratislava katedrála, malý organ, K. Klöckner 1867
5. Bratislava, malý ev. a. v. kostol, Martin Šaško sen., 1878
6. Bratislava, Primaciálny palác Kaplnka sv. Ladislava, Karol Janeček, koncom 70.rokov 18.st.
7. Bratislava, Klarisky, Fr. Ed. Pecník, 1788
8. Bratislava-Čunovo r. kat. neznámy organár, 1/3 19. st., prestavaný A. Schönhoferom
9. Bratislava-Jarovec r. kat., neznámy organár, 1/3 19. st., prestavaný A. Schönhoferom
10. Bratislava-Rača r.kat. farský, Johann Fazekas. 1841
11. Bratislava-Rusovce r. kat., Martin Slezák, 1872
12. Bratislava-Vajnory r. kat., neznámy organár, 19. st.
13. Bratislava-Záhorská Bystrica r.kat., Gebrüder Rieger op.908, 1902
14. Brdárka, ev.a.v.kostol, Daniel Walachi, 1762
15. Brezová pod Bradlom ev. a. v., Martin Šaško sen., 1834
16. Brezová pod bradlom, r. kat., Martin Šaško sen., 70. roky 19. storočia
17. Cerová r. kat., Martin Šaško sen., 1859
18. Dolná Tižina, r. kat., Karel Neusser, po 1909
19. Čakany r.kat. Sándor Országh, 1874
20. Dolné Saliby, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1878
21. Dúbrava, r. kat., Michal a Karol Kiseľ, 1837
22. Dunajská Lužná, r. kat., Ludwig Mooser, 1865
23. Gabčíkovo, r. kat., Vincent Možný, 1903
24. Gbely, r. kat., Josef Loyp, 1853 / prestavba M. Šaško sen., okolo 1870
25. Holumnica, ev. a. v., Jacob Gallowitcs, 1829
26. Horné Saliby, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1861
27. Horné Zelenice, ev.a.v.kostol, Ignác Fazekas, okolo 1855
28. Huncovec, r.kat., S. Stascovius 1053
29. Huncovec, ev. a.v., Andreas Zimmer, 1852
30. Iľiašovce, r. kat., Martin a Michal Podkonický, 1770
31. Jablonica, r. kat., Martin Šaško sen., 1844
32. Jablonov, r.kat. filiálny, Johann Kolbay, 1845-46
33. Jablonové, r.kat. farský, Karl Klöckner, 1854
34. Jaslovské Bohunice, r. kat., Martin Šaško sen., 1841
35. Kameňná Poruba, r.kat. Pažická, 1825
36. Kežmarok, „nový“ ev. a. v., Gebrüder Rieger, op. 434, 1894
37. Kežmarok, ev. a. v. artikulárny kostol, L. Čajkovský, 1720 + 1729 II. man.
38. Kežmarok, r. kat. farský, chórový pozitív, B. Fromm, 1651
39. Kľačno, Kaplnka Panny Márie, Pažická, 1825
40. Komárno, ref. kostol, Jan Křtitel Bohák, 1805
41. Košariská ev. a. v., Martin Šaško sen., 1878
42. Kovarce r. kat. farský Kostol sv. Mikuláša, Pažická. 1768
43. Krásna Hôrka hrad, neznámy organár, druhá polovica 18. st.
44. Kysucké Nové Mesto, r.kat., bratia Pažická, 1793
45. Kunešov, r.kat., Gebrüder Rieger op.44, 1879
46. Lazany, r. kat. Samuel Wagner, 1876
47. Leopoldov r. kat., Martin Šaško sen., 60. roky 19. st.
48. Liptovský Ján, r.kat., Martin Zorkovský, 1721
49. Liptovský Mikuláš, ev. a. v., Gebrüder Rieger op. 322, 1891
50. Matejovce, ev. a. v., Michal Podkonický - Friedrich Deutschmann, 1824
51. Matejovce, r. kat., Andreas Zimmer, 1842
52. Matúškovo, r.kat, Johann Fazekas, okolo 1850
53. Močenok, r. kat. farský, Pažická, 1790
54. Modra, r. kat. farský, Gebrüder Rieger, op. 15, 1875
55. Most pri Bratislave, r.kat. farský, Vincent Možný, 1887

56. Mostová, r. kat, Martin Šaško sen., 1866
57. Myjava, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1870
58. Myjava-Turá Lúka, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1854
59. Nečpaly, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1876
60. Nitrianska Streda, r. kat., J. M. Heisserer, 1787
61. Nová Lesná r. kat., pravd. Andreas Zimmer, okolo 1857
62. Oravský hrad, neznámy organár, druhá polovica 18. st.
63. Pezinok, kapucínsky kostol, Gebrüder Rieger op. 213, 1887
64. Pezinok-Grinava, ev. a. v., Matin Šaško sen., 1875
65. Pečovská Nová Ves, r.kat., Joseph Kolbay, 1870
66. Podolínce, r.kat., Gebrüder Rieger, op.946, 1902
67. Poprad-Spišská Sobota, r.kat., Tomáš Dobkowitz, 1663
68. Poprad-Veľká, ev. a. v., Joseph Seyberth, 1856
69. Pótor, ev.a.v., Martin Podkonický, 1764
70. Pruské, františkánsky kostol, Peregrin Werner, 1732
71. Pusté Úľany, r. kat., Vincent Možný, 1898
72. Rosina, r.kat.farský, Karol Kiseľ, okolo 1869
73. Rišňovce, r. kat., G. A. Molnár, 1894
74. Ružindol, r. kat., Karel Neusser, 1891
75. Skalica, ev. a. v., G. A. Molnár, 1897
76. Skalica, bývalý jezuitský (koncertná sála), Albert Keates, 1894
77. Sládkovičovo, r. kat, Martin Šaško sen., 1866
78. Slovenská Lupča, ev. a.v. kostol, C. L. Wegenstein, koncom 19. alebo zač.20. st.
79. Smrečany, r. kat., Martin Podkonický, 1750
80. Spišská Kapitula - katedrála, Gebrüder Rieger, op. 263, 1890
81. Spišská Nová Ves, r. kat. farský, Gebrüder Rieger, op. 216, 1888
82. Spišská Nová Ves ev. a. v., Friedrich Deutschmann, 1823
83. Spišské Podhradie, r.k., Gebrüder Rieger, op.1814, 1912
84. Stará Turá, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1874
85. Stupava r. kat. farský, neznámy organár 1827, prestav. Šaško 1858
86. Stupava-Mást, r.kat. J.Ch.Bishop 1854, J. Valovič 2011
87. Svätý Kríž-Lazisko ev. a. v. M.Podkonický 1754
88. Tomášov, Rímskokatolícky farský kostol sv. Mikuláša, Michal Slezák 1864
89. Trenčín, Piaristický kostol sv. Františka Xaverského, Angster 1897
90. Trnava Dóm sv. Mikuláša, Valentin Arnold 1785
91. Trnava katedrála, Martin Šaško sen., 1872
92. Trnava, r. kat. sv. Heleny, Karel Neusser, koniec 19.st
93. Tužina, r. kat. farský, Samuel Wagner, 1858
94. Veľké Leváre, ev. a. v., Martin Šaško sen., 1870
95. Vetrná Poruba, ev. a. v. modlitebňa, Martin Zorkovský, 1735
96. Vinosady, r. kat., Valentin Arnold, 1801
97. Vozokany, r.kat. filiálny, neznámy organár, prvá polovica 18.st.
98. Vrbové, ev. a. v., Gustáv Adolf Molnár, 1901
99. Vrbovec, ev.a.v., Martin Šaško, 1853
100. Vyhne, r. kat. farský, Gebrüder Rieger, 1881
101. Zemianske Kostolany, ev. a. v., neznámy organár, okolo r. 1800
102. Zlaté Klasy, r. kat., Vincent Možný, 1885/1886
103. Zohor, r. kat., Gebrüder Rieger, op. 2157, 1923
104. Žuberec, Skanzen oravskej dediny, neznámy organár, 1794
105. Žakovce, r. kat. neznámy organár, 1665
106. Žaškov, r.kat., Martin Podkonický, 1749
107. Žilina, r.kat. (františkánsky), Peregrin Werner, 1732-1759

Friday July 14<sup>th</sup> 2023 • 7pm

BRATISLAVA-JAROVCE

*St. Nicolas R.C. Parish Church*

Piatok 14. júl 2023 • 19.00

BRATISLAVA-JAROVCE

*RK farský kostol sv. Mikuláša*

**JAROSLAV TŮMA & LOTZ TRIO**

**Johann Sebastian Bach**

*(1685-1750)*

*Koncert d moll, BWV 974 (podľa A. Marcella)  
/Allegro/ - Adagio - Presto*

**LOTZ TRIO:**

**Wolfgang Amadeus Mozart**

*(1756 - 1791)*

*Terzetto KV 439b*

*Allegro - Menuetto - Adagio - Rondo*

*(Seinsenburgský rukopis / Seinsenburg Castle manuscript cca. 1790)*

**Adam Václav Michna z Otradovic**

*(1600-1676)*

*Mariánské Larmo - Hymnus*

*(Zo zbierky Česká mariánská muzika - 1647 /from  
Česká mariánská muzika - 1647 anthology)*

**Jaroslav Tůma**

*(\*1956)*

*Mariánské Larmo - Praeludium in C*

*(Zo zbierky Svaté lásky labyrinth A. D. 2014 /from  
the Svaté lásky labyrinth A. D. 2014 collection)*

**Adam Václav Michna z Otradovic**

*Mariánské Ave - Hymnus*

*(Zo zbierky Česká mariánská muzika - 1647)*

**Jaroslav Tůma**  
*Mariánské Ave - Fantasia La-Mi-Re*  
(Zo zbierky *Svaté lásky labyrinth A. D. 2014*)

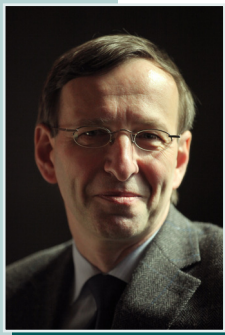
**Adam Václav Michna z Otradovic**  
*Matky Boží slavná Nadání - Hymnus*  
(Zo zbierky *Loutna česká - 1653 /from the Loutna česká collection*)

**Jaroslav Tůma**  
*Matky Boží slavná Nadání - Perpetuum mobile*  
(Zo zbierky *Loutna česká na témata A. V. Michny /on themes by A. V. Michna*  
*from the Loutna česká collection*)

**LOTZ TRIO:**  
**Wolfgang Amadeus Mozart**  
(1756 - 1791)  
*Čarovná flauta (dobové aranžmány - výber /period arrangements - selection)*  
*Hm! hm! hm!*  
*Der Vogelfänger bin ich ja*  
*Marsch der Priester*  
*Ein Mädchen oder Weibchen*  
*Pa-pa-pa*

**Jaroslav Tůma**  
*Improvizácia na melódie z Čarovnej flauty Wolfganga Amadea Mozarta*  
*/Improvisation on melodies from Mozart's Magic Flute*

# Jaroslav TŮMA



Jaroslav Tůma (1956) is a concert organist and a professor at the Academy of Performing Arts in Prague. He also performs on the harpsichord, clavichord, piano, and other keyboard instruments and devotes himself to composing and publication.

He is a graduate of the Prague Conservatory under Prof. Jaroslav Vodrážka and of the Academy of Performing Arts in Prague under Prof. Milan Šlechta (organ) and Prof. Zuzana Růžičková (harpsichord). He won first prizes in organ improvisation competitions in Nuremberg in 1980 (Netherlands) in 1986 and is a laureate of a number of organ competitions, including Linz in 1978, The Prague Spring competition in 1979, the Johann Sebastian Bach Competition in Leipzig in 1980, and many others. He has given concerts in nearly all of the countries of Europe as well as in the USA, Canada, Cuba, Japan, Mongolia, South Africa, Singapore, and elsewhere. He often serves as a jury member or chairman at international music competitions, and he teaches at international organ courses and seminars.

Tůma's repertoire includes major works by composers from his own country and from around the world, covering a broad range of styles from the Renaissance through the twenty-first century.

His discography includes more than sixty solo titles. He has a series of CDs titled "Historic Organs of Bohemia" on the Supraphon label, capturing the authentic sound of rare organs from various epochs, from the Renaissance to the early twentieth century.

In the year 2010 he was appointed titular organist of the Svatá Hora Basilica in Příbram where he recorded the complete organ works of J. S. Bach on the 2018 Vladimír Šlajch organ. He is also involved in the programming of the Svatá Hora Organ Half-Hours realized since 2017 in the Basilica of the Assumption of the Blessed Virgin Mary.

Jaroslav Tůma (1956) je koncertným organistom a profesorom na Akadémii múzických umení v Prahe. Koncertuje tiež na čembale, klavichorde, pianoforte a ďalších klávesových nástrojoch. Venuje sa tiež hudobnej kompozícii a publikačnej činnosti.

Vyštudoval na Pražskom konzervatóriu u prof. Jaroslava Vodrážky a AMU u prof. Milana Šlechty (organ) a prof. Zuzany Růžičkovej (čembalo). Je nositeľom prvých cien v súťažiach v organovej interpretácii a v improvizácii v Norimbergu (1980) a v holandskom Haarleme (1986), je laureátom interpretačných organových súťaží, napr. v Linci (1978), na súťaži Pražské jaro (1979), na súťaži Johanna Sebastiana Bach v Lipsku (1980) a mnoho ďalších.

Koncertoval takmer vo všetkých európskych krajinách, tiež v USA, v Kanade, na Kube, v Japonsku, v Mongolsku, v Juhoafrickej republike, v Singapure atď. Je činný aj ako predseda alebo člen porôt medzinárodných hudobných súťaží. Často je pozývaný na medzinárodné súťaže ako predseda alebo člen poroty a vyučuje na medzinárodných organových kurzoch a seminároch.

V repertoári Jaroslava Tůmu sa nachádzajú skladby českých a svetových skladateľov v širokom spektre štýlov od renesancie až po 21. storočie. Jeho diskografia obsahuje viac ako 60 sólových titulov. Vo vydavateľstve Supraphon mu vyšla séria kompaktných diskov "Historické varhany Čech", kde je zachytený autentický zvuk vzácných organov rôznych epoch od renesancie až po začiatok 20. storočia.

V roku 2010 bol menovaný titulárnym organistom na Svaté Hoře v Příbrami, kde v roku 2018 nahral na organe Vladimíra Šlajcha (2018) kompletne organové dielo J.S. Bacha. Podieľa sa taktiež na dramaturgii svatohorských Varhanních pŕlhodinek realizovaných od roku 2017 v bazilike Nanebovzatia Panny Marie.



# Lotz TRIO

## Lotz Trio:

Róbert Šebesta - basetový roh I,

umelecký vedúci

Ronald Šebesta - basetový roh II.

Igor Františák - basetový roh III.



## Lotz Trio members:

Róbert Šebesta - basset horn

I - artistic leader

Ronald Šebesta - basset horn II

Igor Františák - basset horn III

Lotz Trio je formácia pomenovaná po fenomenálnom nástrojáriovi Theodorovi Lotzovi (1746-1792), ktorý sa preslávil zdokonalením basetového rohu v Prešporoku. Na kópiách jeho historických basetových rohov pravidelne uvádza Terzetti Wolfganga Amadea Mozarta, Divertissement pour Trois Cors de Bassett Juraja Družeckého a taktiež dobové aranžmány z Mozartových opier Čarovná flauta, Figarova svadba a Don Giovanni. V repertoári má aj ďalšie skladby pre trio basetových rohov, ako Terzette klarinetového virtuóza Antona Stadlera, divertimentá Vojtěcha Nudera a triá Antonína Volánka.

Lotz Trio má na svojom konte viacero premiérových nahrávok: na debutovom CD (Hudobný fond 2008) nahralo Partitu C dur Johanna Josefa Röslera a unikátnu sadu skladieb súčasných slovenských autorov Martina Burlasa, Mariána Lejavu, Daniela Mateja, Boška Milakoviča a Mareka Piačeka, napísaných pre historické basetové rohy. Pre spoločnosť Hevhetia (2009) nahralo kompletnú zbierku skladieb Divertissement Pour Trois Cors de Bassett Juraja Družeckého a na nahrávke Mozart Corni di Baßetti dobové aranžmány z Mozartových opier Čarovná flauta a Figarova svadba a tiež Sei Notturmi pre vokálne trio a tri basetové rohy. V roku 2019 natočilo exkluzívny záznam verejného

Lotz Trio is a formation named after the phenomenal instrument maker Theodor Lotz (1746-1792), who became famous for improving the basset horn in Pressburg (today's Bratislava) and Vienna. The ensemble regularly performs on replicas of historical basset horns include Wolfgang Amadeus Mozart's Terzetti, Divertissement pour Trois Cors de Bassett by Georg Druschetzky and also period arrangements from Mozart's operas The Magic Flute, The Marriage of Figaro and Don Giovanni. Its repertoire also includes other compositions for the basset horn trio, such as Terzette by clarinet virtuoso Anton Stadler, Divertimentos by Vojtěch Nudera, and Trios by Antonín Volánek.

Lotz Trio has produced several premiere recordings – on the debut CD (Music fund in 2008) Lotz Trio recorded Partita in C major by Johann Josef Rösler and a unique set of compositions by contemporary Slovak composers Martin Burlas, Marián Lejava, Daniel Matej, Bošek Milakovič, and Marek Piaček written for historical basset horns.

For Hevhetia label (2009) the Trio recorded a complete Divertissement Pour Trois Cors de Basset by Georg Druschetzky as well as a recording of period arrangements from Mozart's operas The Magic Flute and The Marriage of Figaro labeled Mozart Corni di Baßetti, and lastly, Sei Notturmi for vocal trio and three basset horns. In 2019, the Trio recorded an exclusive recording of a public concert for Radio and Television of Slovakia entitled Mozart's Magic Basset Horn.

Their latest recording titled Music from Seisenburg Castle was released by the Pavlík records label (2021).

The Lotz trio has performed on such leading stages as The Metropolitan Museum of Art in New York, Early Music Festival in Stockholm, Musikinstrumentenmuseum in Berlin, Koncertkirken in Copenhagen, Sigurjón Ólafsson Museum in Reykjavík, Schloss Mirabell in Salzburg, St. Wenceslas music Festival in Ostrava, Bratislava Mozart Festival, and others. In recent years, the formation has devoted itself to the systematic development of musical culture in Slovakia through the cycle named Lotz Trio in Slovak Chateaux.

koncertu pre Rozhlas a televíziu Slovenska s názvom Mozartov čarovný roh. Posledné CD s názvom Music from Seisenburg Castle nahrali pre vydavateľstvo Pavlík records (2021).

Lotz Trio vystúpilo na popredných pódiumoch ako The Metropolitan Museum of Art v New Yorku, Early Music Festival v Stockholme, Musikinstrumentenmuseum v Berlíne, Koncertkirken v Kodani, Sigurjón Ólafsson Museum v Reykjavíku, Schloss Mirabell v Salzburgu, Svatováclavský hudobní festival v Ostrave, Bratislava Mozart Festival a iné. V ostatných rokoch sa formácia venuje systematickému rozvoju hudobnej kultúry na Slovensku v cykloch Lotz Trio v slovenských šľachtických rezidenciách.

## BRATISLAVA-JAROVCE

## BRATISLAVA-JAROVCE

*St Nicholas Roman Catholic Church*

*Rímskokatolícky farský kostol sv. Mikuláša*

Pôvodne šesťregistrový pozitív postavil doteraz neznámy organár v prvej tretine 19. storočia. Rozsah pozitívu bol C - d<sup>5</sup> s tzv. polokrátkou spodnou oktávou (chýbajú tóny Cis, Dis) - 49 klávesov a tónov. Nástroj stál v zábradlí chóru, klaviatúra a registrové manubriá (vo forme kovových páčiek na vertikálne preklápanie) boli na jeho zadnej stene. V roku 1886 pozitív prestaval a rozšíril prešporský organár Anton Schönhofer. Skriňu posunul dozadu a prehĺbil ju. Ventilovú komoru, ktorá bola v zadnej časti vzdušnice premiestnil do prednej časti, pričom použil pôvodné tónové ventily. Do novozískaného priestoru rozšírenej organovej skrine pristavil jeden manuálový register sláčikového charakteru v základnej polohe, ktorý označil názvom Gamba. Zvukovo má však skôr charakter Aeoliny. Pridal aj pedálovú vzdušnicu pre dva registre s tónovým rozsahom C - H. Na miesto v zábradlí chóru, kde stála pôvodne skriňa pozitívu postavil nový samostatný hrací stôl. Manuálový tónový rozsah ostal zachovaný, len na manuálovej klaviatúre tzv. polokrátku spodnú oktávu „chromatizoval“ pridaním klávesov Cis a Dis. Stlačením týchto klávesov však zaznejú tóny o oktávu vyššie položené (cis<sup>o</sup>, dis<sup>o</sup>). Pedálová klaviatúra má klávesový rozsah C - h<sup>o</sup> chromatický, 24 klávesov, tónový rozsah pedálu je C - H = 12 tónov. Počas prvej svetovej vojny boli aj v Jarovciach zrekvírované pôvodné prospektové píšťaly na



A so far unidentified organbuilder installed a six stop Positive in the first third of the 19<sup>th</sup> century. The compass was C/D/E - d<sup>5</sup> (49 notes). The instrument stood on the gallery rail; at its rear were the keyboard and stops (metal levers moving vertically). In 1886 Anton Schönhofer of Pressburg (now Bratislava) rebuilt and enlarged it by moving the case back and deepening it. The pallet chamber, which had been in the back of the soundboard, Schönhofer moved to the front and thereby used the original pallets. Into the newly-created space of the widened case he added one string stop of basic pitch designated Gamba. Tonally, however, it is more like an Aeoline. He also added a two stop Pedal soundboard of C - H compass. Where the original Positive case had been on the gallery rail, he put a new detached console. The tonal compass has been retained but the keyboard has been “chromaticised” with the addition of C sharp and D sharp. When these keys are depressed, however, they sound an octave higher i.e. c sharp<sup>o</sup> and d sharp<sup>o</sup>. The pedalboard's compass is C - h<sup>o</sup> chromatic (24 keys) but the tonal compass is C - H (12 notes).

During the First World War the original façade pipes were requisitioned for military purposes; they were replaced after the war in 1929 by organbuilder Miklós Váradi. At the end of the Second World War the church tower was blown up. Subsequently the organ was also damaged and then was silent for almost two

decades. By 1973 Imrich Szabó had repaired it. The last major repairs along with restoration of the case and replacement of the unoriginal, poor quality façade pipes were carried out in 2006 by the organbuilding workshop of Ján Valovič. The soundboards have note channels and are slider. Manual pipework, apart from the façade pipes of the Principal, is original.

The stops stand on the soundboard in the following order:

1. Principál 4' - C to c' in the façade - 23 new pipes of organ metal. From c sharp' inside; some of the internal pipes are unoriginal.
2. Bourdon 8' - stopped wood pipes.
3. Flauta 4' - C to H stopped wood pipes, from c° open wood pipes.
4. Nasard 2½' - conical pipes of organ metal.
5. Oktáva 2' - cylindrical open pipes of organ metal.
6. Mixtura III - C: 1½' + 1' + ½'; c° 2½' + 2' + 1'.
7. Gamba 8' - C to H open wood pipes, from c° Schönhofer's cylindrical, narrow-scaled pipes of organ metal. An unoriginal stop added by Schönhofer in 1886.

Pedal (added in 1886)

1. Flautabas 8' - stopped wood pipes.
2. Oktávbas 8' - open wood pipes which speak towards the back.

The actions are mechanical; the rollers on the rollerboard have metal arms.

The bellows and the feeder bellows are in the base of the case; the feeder bellows lever is on the lefthand side of the case.

The turned wooden stopknobs, typical for Schönhofer, have white labels with stop names.

vojnové účely. Po vojne ich r. 1929 nahradil organár Miklós Váradi. Koncom druhej svetovej vojny bola vyhodena do vzduchu kostolná veža. Následne sa poškodil aj organ, ktorý sa potom takmer na dve desaťročia odmlčal. Až r. 1973 ho opravil Imrich Szabó. Posledná veľká oprava spojená aj s reštaurovaním organovej skrine a nahradením nepôvodných nekvalitných prospektových píšťal sa realizovala r. 2006 pod vedením organára Jána Valoviča.

Vzdušnice majú tónové kancely a sú zásuvkové. Poradie registrov na vzdušnici:

1. Principál 4' C - c' v prospekte 23 nových píšťal z organového kovu. Od cis' vnútri. Aj časť vnútorných píšťal je nepôvodná. Ostatné registre však majú pôvodné píšťaly.

2. Bourdon 8' drevený krytý register.

3. Flauta 4' C-H drevené kryté píšťaly, od c° drevené otvorené píšťaly.

4. Nasard 2½' kónické píšťaly z organového kovu.

5. Oktáva 2' cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu.

6. Mixtura 3' fach C: 1½' + 1' + ; c° 2½' + 2' + 1'.

7. Gamba 8' C-H drevené otvorené píšťaly, od c° Schönhoferove cylindrické užšie menzúrované píšťaly z organového kovu. Nepôvodný, r. 1886 Schönhoferom pristavaný register.

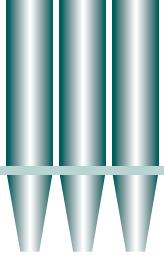
Pedál pridaný v roku 1886, klávesový rozsah C-h° (24 klávesov), tónový rozsah len C-H, 12 tónov, zásuvková vzdušnica.

1. Flautabas 8' drevené kryté píšťaly.

2. Oktávbas 8' drevené otvorené píšťaly. Píšťaly znejú dozadu. .

Traktúry sú mechanické, hriadele pedálovej hriadeľovej dosky majú kovové ramienka. V sokli organovej skrine je mech s čerpacím mechem. Páka čerpacieho mecha je na ľavej bočnej stene sokla organovej skrine (pri čelnom pohľade).

Samostatný hrací stôl stojí pred soklom organovej skrine v zábradlí chóru. Drevené vysústružené registrové manubriá charakteristické pre Schönhofera, majú biele terčíky s názvami registrov.



Slovenské.  
historické  
organy

Slovak  
historic  
organs

13

Sobota 15. júl 2023 ■ 19.00

Saturday July 15<sup>th</sup> 2023 ■ 7pm

MOČENOK

MOČENOK

*St. Clement's R.C. Parish Church*

*R.k. farský kostol sv. Klimenta*

**BÁLINT KAROSI**

**Georg Muffat**  
(1653-1704)  
*Toccata Septima*

**Christian Petzold**  
(1677-1733)  
*Concerto F-Dur, No 4*  
I. Allegro  
II. Lento  
III. Allegro

**Arr. Bálint Karosi**  
(\*1979)  
*Uhorské tance z 18. storočia / Hungarian dances from 18th century*

**Johann Sebastian Bach**  
(1685-1750)  
*Fantázia a fúga d-mol BWV 1001/539 Arr. Otfried Buesing*

**Gottfried August Homilius**  
(1714-1785)  
*Drei Choralvorspiele*  
„Schmücke dich, o liebe Seele“,  
„Sei Lob und Ehr dem höchsten Gut“  
„Straf mich nicht in deinem Zorn“

**Sebastián Aguilera de Heredia**  
(1561-1627)  
*Obra del 8. Tono alto: Ensalada*

**Michael Praetorius**  
(1571-1621)  
*Ein feste Burg ist unser Gott*

**Johann Sebastian Bach**  
(1685-1750)  
*Konzert G-dur BWV 592*

# Bálint KAROSI

Balint Karosi has been Cantor and Director of Music, Classical, at Saint Peter's Church in Midtown Manhattan since 2015. After winning the 2008 Bach Prize in Leipzig, Balint has been in demand as a recitalist and clinician worldwide, known for the interpretation of Bach's music and his Baroque-style improvisations. His recording portfolio includes three albums by Hungaroton, including his original orchestral works, and thirteen albums of the complete works for organ by J. S. Bach. Balint has recently joined the faculty of the Organ Department at the University of Michigan, where he will be teaching organ literature, church music and improvisation, starting August 2023.

Dr. Karosi's compositions include the reconstruction of Bach's lost St Mark's Passion for Saint Peters, four organ concerti, two operas, cantatas, choral, orchestral, and instrumental works. His eight volumes of organ works are published by the Leupold Foundation. His *Toccata in Memory of Bartók* was the compulsory work for the 2022 NYACOP competition, his *Kodály Triptych* won the first prize of the Hungarian Philharmonia's 2022 composition competition, and, in 2023, his organ concerto *Syöjätär* has been awarded the Kaija Saarijaho prize and the prize of the Finnish National Composer Award in Helsinki, Finland.

Bálint has studied at the Liszt Academy in his native Budapest, Hungary, the Conservatoire Supérieure in Geneva, Switzerland, and at the Oberlin Conservatory in Ohio. He earned his DMA in composition at the Yale School of Music in 2017.



Bálint Karosi je od roku 2015 kantorom a riaditeľom hudobného oddelenia pre klasickú hudbu v kostole Svätého Petra v centre Manhattanu. V roku 2008 vyhral Bachovu súťaž v Lipsku a odvtedy je žiadaný ako koncertný umelec a pedagóg po celom svete, známy interpretáciou Bachovej hudby a improvizáciami v barokovom štýle. Vo vydavateľstve

Hungaroton mu vyšli tri albumy (aj s vlastnými orchestrálnymi dielami), a ďalej nahral trinásť albumov s kompletnými dielami pre organ od J. S. Bacha. Nedávno sa stal členom katedry organovej hudby na Michiganskej univerzite, kde bude od augusta 2023 vyučovať organovú hru, cirkevnú hudbu a improvizáciu.

Medzi Karosiho autorské skladby patrí rekonštrukcia stratených Bachových pašii svätého Marka pre kostol Svätého Petra, štyri organové koncerty, dve opery, kantáty, zborové, orchestrálne a inštrumentálne diela. Nadácia Leupold vydala osem zväzkov jeho organových diel. Jeho *Toccata in Memory of Bartók* bola povinnou skladbou súťaže NYACOP 2022, za *Kodályho triptych* mu udelili prvú cenu skladateľskej súťaže Maďarskej filharmónie 2022 a v roku 2023 získal jeho organový koncert *Syöjätär* v Helsinkách Fínsku národnú skladateľskú cenu a cenu Kaije Saarijahovej.

Bálint študoval na Lisztovej akadémii v rodnej Budapešti v Maďarsku, na Conservatoire Supérieure v Ženeve vo Švajčiarsku a na Oberlin Conservatory v Ohio. V roku 2017 získal titul DMA v odbore kompozícia na Yale School of Music.

## MOČENOK

## MOČENOK

*Organ vo farskom kostole sv. Klimenta v Močenku*

*Organ in the R.C. Parish Church of St. Clement in Močenok*



Pôvodne šesťnásťregistrový organ farského kostola sv. Klimenta v Močenku postavila dielňa bratov Pažických z Rajca v r. 1790. Nahradil predošlý sedemregistrový nástroj (pravdepodobne pozitív), ktorý bol postavený po dokončení terajšieho reprezentatívneho chrámu (1761-1765), financovaného nitrianskym biskupom, ktorému Močenok slúžil ako letné sídlo. Organ je situovaný v jednej organovej skrini stojacej v balustráde empory. V spodnej časti prospektu (v sokli) sa nachádza vzdušnica Pozitívu, vzdušnica Hlavného stroja sa nachádza nad pozitívom a stojí na nej 10 registrov. Vzdušnice Pedálu sú delené na C a Cis stranu a sú situované po stranách západného okna kostola. Medzi nimi sa nachádza jednofaldový klinový mech s elektrickým čerpadlom vzduchu (2023). Všetky vzdušnice sú zásuvkové. Pôvodne bol systém troch klinových mechov umiestnený na hornej, tzv. študentskej empole. Kým pri organe v Pruskom (1777) Pažickí ešte vyriešili výhľad organistu na oltár veľkým srdcovitým otvorom, v Močenku už takéto riešenie absentovalo. V podstate bolo len otázkou času, kedy príde k prehodnoteniu situácie a radikálnej zmene. Počas svojej existencie prešiel nástroj viacerými opravami a úpravami. K prvej veľkej prestavbe, motivovanej zlyhým výhľadom organistu na oltár, ale istotne aj zmenou hudobného vkusu, prišlo v r. 1875–1876. Prestavbu realizoval

Originally a 16-stop instrument was built by the Rajec-based organ-building workshop of the Pažický brothers in 1790. It replaced a 7-stop organ (probably a positive) that was built upon the completion of the current stately church building (1761-1765), financed by the bishop of Nitra for whom Močenok served as summer residence. The organ is situated in one case standing in the gallery rail. The windchest of the Positive division is located in the plinth of the organ case while the Great windchest with 10 stops stands above the Positive. The Pedal windchests are split to the c-side and c# side and are situated on the sides of the western church window. In between these, there is a single-fold wedge bellows with an electric wind blower (2023). All windchests are slider.

Originally, the set of three wedge bellows was located in the upper - the so-called 'student' - gallery. While in the case of the Pruské instrument (1777) the Pažický brothers secured the view of the altar for the organist by the means of a heart-shaped opening in the case, such solution was absent in the case of the Močenok organ. It was only a matter of time before a radical change in the configuration would take place.

During its existence, the organ underwent multiple alterations and repairs. The first major

rebuild - motivated by the poor eye contact of the organist with the altar, but also due to changes in musical taste - was realized in the years 1875-1876. The rebuild was carried out by Vincent Možný (\*29. 7. 1844, Zeleč/CZ, † 19. 8. 1919, Bratislava), an apprentice of the most influential 19th century Slovak builder, Martin Šaško of Brezová (1807 - 1893). It is likely the first independent job of Vincent Možný after having left Šaško's workshop. The parish first approached M. Šaško who in 1874, carried out a survey of the organ and submitted a proposal for its rebuild; eventually, however, the contract for the rebuild went to his former apprentice - Vincent Možný, at the time active in Nitra. Možný reconfigured the instrument based on the proposal of the Nitra cathedral director of music - Leopold Dušínský (1833-1911).

This rebuild involved both technical and tonal changes to the instrument. Možný rebuilt the pallet boxes of the Manual windchests and completely replaced the Pedal windchest, tracker action, as well as the keydesk - this he situated into the left side wall of the organ case plinth. He also deepened the original organ case in the rear in order to place the new 3-rank Pedal chest as originally, the organ featured only 2 Pedal ranks: Subbass 16' and Octavbass 8'.

Možný's rebuild involved tonal changes, as well. A third stop was added in the Pedal division - probably an 8' Cello; Hauptwerk Quinta 3' was replaced by Gamba 8' and the Copula minor 4 Fuss (Pos.) was replaced by an 8' Salicional (the C - H pipes of this stop were shared with Copula maior 8'). A new bellows was installed in the rear-right corner of the lower gallery. The bellows box was made mainly using the original rear wall of the organ case plinth which can be seen in the photographs from the 1976 rebuild, during which the box, including the bellows within, was removed.

By 1976 the organ was in a dire state; it was practically unplayable. Therefore, a major overhaul was carried out by Štefan Gábor and Pavol Baxa, working under the aegis of Remesloslužby Košice. Even though the intention of this overhaul was a return to the original tonal conception, from today's perspective it is perceived as a rather unsuccessful and unsympathetic

Vincent Možný (\*29. 7. 1844 Zeleč/ČR, † 19. 8. 1919 Bratislava), žiak najvýznamnejšieho slovenského organára 19. storočia, Martina Šaška z Brezovej pod Bradlom (1807 - 1893). Jedná sa pravdepodobne o prvú samostatnú prácu V. Možného. Farský úrad najprv oslovil Martina Šaška, ktorý v roku 1874 zrealizoval revíziu organu a vypracoval návrh na prestavbu, napokon však práce zadal jeho žiakovi Vincentovi Možnému, toho času pôsobiacemu v Nitre. Možný nástroj prestaval podľa návrhu regenschoriho nitrianskej katedrály Leopolda Dušínskeho (1833-1911). Nejednalo sa len o prestavbu nástroja po stránke technickej, ale aj zvukovej. Možný prepracoval ventilové komory manuálových vzdušnic, dodal novú pedálovú vzdušnicu, nové traktúry a hrací stôl, ktorý však umiestnil do ľavej bočnej steny sokla organovej skrine. Pôvodnú hlavnú skriňu v zadnej časti prehĺbil o prístavbu do ktorej umiestnil novú vzdušnicu pedála pre 3 registre. (Pôvodne mal organ len dva pedálové registre: Subbass 16' a Octavbass 8'). Možného prestavba sa dotkla aj dispozície. Do pedálu pribudol tretí register - zrejme Cello 8'; Quinta 3 Fuss na hlavnom stroji bola nahradená registrom Gamba 8' a Copula minor 4 Fuss (Pos.) registrom Salicional (tento mal v rozsahu C - H spoločné píšťaly s registrom Copula maior 8'). Nový mech bol umiestnený do pravého zadného rohu dolnej empory. Skriňa mechu bola vyrobená prevažne z častí zadnej časti sokla pôvodnej skrine Pažických, takže sa zachovali aj pôvodné dosky s otvormi pre registrové manubriá. Dokazujú to foto-grafie z opravy v roku 1976, pri ktorej bola táto skriňa aj s mechem odstránená.

Stav organa v r. 1976 už bol katastrofálny, nástroj bol prakticky nehrateľný. Preto sa pristúpilo k rozsiahlej oprave, ktorú realizoval Štefan Gábor s Pavlom Baxom (Remesloslužby Košice). Aj keď zámerom bolo návrat k pôvodnej koncepcii nástroja, z dnešného pohľadu sa jednalo o pomerne nešťastnú opravu, ktorá len priniesla ďalšie problémy.

Aj keď si uvedomujem, že možnosti účinného boja proti drevokaznému hmyzu v tomto období boli minimálne, riešenie kolofóniovým náterom (s inými neznámymi látkami) situáciu nijako neriešilo. Tento náter, v hrubej - hustejšej forme nanesený na píšťaly a v redšej forme na ostatné časti organa, bol veľmi ťažko odstrániteľný. Na vzduchovodoch, píšťalnicach,



vzdušniciach a aj mnohých konštrukčných prvkoch na tento náter ešte prišiel ďalší nešťýlový náter: sivá acetónová farba. Drevokazný hmyz tak pod rôznymi vrstvami mohol vo svojej škodlivej činnosti pokračovať nerušene ďalej.

Kým niektoré zlé postupy sa dajú z dobového hľadiska pochopiť, nad niektorými zostáva rozum stáť – v prvom rade neopodstatnená výmena pôvodných prospektových píšťal. Aj keď podľa dobových fotografií boli píšťaly poškodené, niektoré chýbali a väčšie mali zbortené nohy, nebol by problém ich citlivo opraviť ani v roku 1976. Nepochopiteľné veci sa diali aj v dispozičnej oblasti: pôvodný(!) register Pažických, ktorý Možný premenoval na Dulciana 4', zrezali na Kvintu 2 $\frac{2}{3}$ ' a na jeho miesto postavili Možného register Salicional 8' (1876-1976 v Pozitíve na mieste Copula minor), pravda, s oktávovým posunom do 4' polohy. Namiesto pedálového registra (pravdepodobne Cello 8') a chýbajúceho registra Copula minor 4' dodali Remesloslužby staršie píšťaly zo zrušeného organa Pažických (pravdepodobne z lokality Súlov). Možného hrací stôl obložili vyslovene nešťýlovým materiálom – unakartom (!).

K dôkladnej pamiatkovej obnove organa sa pristúpilo v r. 2018 organárom Martinom Bakom. Pôvodným zámerom bola len oprava technického riešenia z r. 1876 avšak s obnovením pôvodnej dispoziície Pažických. Rôzne vyslovene defektné riešenia zrealizované pri opravách a prestavbách (1876, 1976) viedli k tomu, že sa v r. 2019 rozhodlo o návrate k stavu z roku 1790 nielen po zvukovej ale aj technickej stránke. Zo zásahov V. Možného ostali len jeho ventily a ventilové komory (vzdušnice boli mimoriadne poškodené drevokazným hmyzom a sú celé – vrátane rámov – vyrobené z lipového dreva!), vzduchové hospodárstvo sa obnovilo v zjednodušenej podobe jedného klinového mecha umiestneného medzi pedálovými skriňami. Všetky traktúry, klaviatúry a registrové manubriá sú repliky odkopírované z iných nástrojov Rajeckej dielne (Kovarce, Višňové, Ladce).

Popis registrov podľa poradia v akom stoja na vzdušnici:

**Hlavný stroj** (horná klaviatúra), rozsah C – f $\sharp$  s

attempt to repair that only generated further problems.

While I am fully aware of the limited means that the organ builders of the 1970s had available to them when fighting woodworm infestation, the solution applied – a coat of colophony (with other unknown substances) helped in no way. This coat, in a thicker form applied to the pipes, and in a thinner form applied to other parts of the organ, was almost unremovable. The wind trunks, upper boards, windchests, as well as other structural elements had yet another layer of coating applied – gray acetone paint. The woodworm in the organ thus could – under multiple layers of paint – freely continue in its destructive efforts.

While some of the faulty techniques can be understood considering the given time period, there were some that were just inexplicable – above all the groundless replacement of the original façade pipes. Even though period photographs show damage to the pipework – some pipes were missing, and the larger ones had collapsed feet – even back in 1976 it would not have been impossible to sympathetically restore these. The tonal changes were equally incomprehensible – an original (!) Pažický stop that Možný renamed to Dulciana 4' was cut down to Quint 2 $\frac{2}{3}$ ' and Možný's Salicional 8' (during the years 1876 – 1976 in the Positive instead of Copula minor), was put in its place – although now shifted to the 4' pitch. Pažický workshop pipes from a defunct instrument (probably from Súlov) were used to replace a Možný Pedal stop (likely an 8' Cello) as well as the missing Copula minor 4'. Možný's keydesk was veneered with an extremely unstylish material – formica (!).

A comprehensive restoration of the organ was launched in 2018 by organ builder Martin Bako. The original goal of the restoration was to keep Možný's mechanical design from 1876 while restoring the original Pažický stop list from 1790. Various defective technical solutions stemming from the rebuilds of 1876 and 1976 that were discovered during the dismantling of the organ resulted in 2019 in a decision to return to the 1790 state of the instrument – both technically and tonally. From Možný's alterations only his pallet boxes and pallets were retained (the windchests were extremely damaged by woodworm and are completely – including the frames – made of basswood/linden). The wind system was simplified to the form of one wedge

bellows situated in between the two Pedal cases. All actions, keyboards, and stop knobs are replicas based on other extant instruments of the Pažický workshop (Kovarce, Višňové, and Ladce).

Specification of the stops in the order as they stand on the windchests:

**Great** (upper keyboard), compass C - f<sup>3</sup> with a short octave. The tone channels stand in the following order (from the left): D, E, A, H, c<sup>o</sup>-a<sup>o</sup> (diatonically), f<sup>3</sup>-h<sup>o</sup> (diatonically) b<sup>o</sup>-e<sup>5</sup> (diatonically), g<sup>5</sup>-c<sup>o</sup> (diatonically), B, G, E, C.

**Principal 8 Fuss:** C, D, E, F open wood pipes, G - b<sup>o</sup>, f<sup>3</sup> - c<sup>5</sup> in the façade, open cylindrical pipes of organ metal. The original façade pipes were not requisitioned during WWI – they were removed during the 1976 rebuild when they were replaced with new pipes by Jan Kubát (Kutná Hora) using the original scales, however, with rather thick walls. h<sup>o</sup> - f<sup>3</sup> and d<sup>5</sup>- f<sup>3</sup> behind the façade, original open cylindrical pipes of organ metal.

**Vox humana 8 Fuss:** C - e<sup>o</sup>: grooved from Principál 8'. f<sup>o</sup> - f, original open cylindrical pipes of organ metal behind the façade; f<sup>3</sup> - c<sup>5</sup> new pipes of organ metal in the upper flats of the Great façade. The remainder of the stop (d<sup>5</sup> - f<sup>3</sup>) stands behind the façade. Original metal pipes; signed close to the seam as follows: note value and a letter „v“ (=Vox humana); on the foot signed below the seam by note value only. On the fo pipe, along the body seam, there is an almost illegible inscription: „*Ján Gombarík* (or *Gondarík*), *organár* unintelligible *g8 AUGUSTU*“. Underneath: „*Ján Jančať mistr*“.

**Octava 4 Fuss:** In the entire compass open cylindrical pipes of organ metal. Pipes E and F stand in the façade and stem from the 1976 rebuild. The C and D pipes have unoriginal feet that stem from the Vincent Možný rebuild. Also pipes B (V. Možný) and f<sup>o</sup> are unoriginal. The C and D pipes have soldered ears from 1876 (Možný), the ears of E - B pipes originate from the 1976 rebuild. The original pipes are signed on the body close to the seam as follows: note value and letter „o“ (=Octava); the signing on the foot below the seam only features the note value.

**Quinta 3 Fuss:** New pipes from 2022; scaling based on Octava 4. In the entire compass open cylindrical pipes of organ metal without ears.

krátkou veľkou oktávou. Tónové kancely sú radené na vzdušnici v tomto poradí (zľava): D, E, A, H, c<sup>o</sup>-a<sup>o</sup> (diatonicky), f<sup>3</sup>-h<sup>o</sup> (diatonicky) b<sup>o</sup>-e<sup>5</sup> (diatonicky), g<sup>5</sup>-c<sup>o</sup> (diatonicky), B, G, E, C.

**Principal 8 Fuss:** C, D, E, F drevené otvorené píšťaly, G - b<sup>o</sup>, f<sup>3</sup> - c<sup>5</sup> v prospekte otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu. Pôvodné prospektové píšťaly neboli rekvirované, ale boli odstránené počas opravy v roku 1976. Boli nahradené novými píšťalami z dielne Jana Kubáta (Kutná Hora) so zachovaním menzúr, avšak z pomerne hrubostenného plechu. V rozsahu h<sup>o</sup> - f<sup>3</sup> a d<sup>5</sup>- f<sup>3</sup> za prospektom, pôvodné cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu.

**Vox humana 8 Fuss:** V rozsahu C - e<sup>o</sup> používa register píšťaly Principálu 8'. V rozsahu f<sup>o</sup> - f pôvodné otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu za prospektom. V rozsahu f<sup>3</sup> - c<sup>5</sup> nové píšťaly z organového kovu v horných etážových poliach prospektu Hlavného stroja. Zvyšné pôvodné píšťaly (d<sup>5</sup> - f<sup>3</sup>) stoja za prospektom. Pôvodné kovové píšťaly sú na tele pri zvare signované výškou tónu a literou „v“ (Vox humana), na nohe pod zvarom s korpusom len výškou tónu. Na píšťale fo pozdĺž zvaru tela je takmer nečitateľne vyrytý nápis: „*Ján Gombarík* (alebo *Gondarík*), *organár* nečitateľne *g8 AUGUSTU*“. Pod tým: „*Ján Jančať mistr*“.

**Octava 4 Fuss:** V celom rozsahu otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu. Píšťaly E, F, stoja v prospekte a sú nepôvodné z r. 1976. Píšťaly C a D majú nové nohy, ktoré vymenil Vincent Možný. Nepôvodné sú aj píšťaly B (V. Možný) a f<sup>o</sup>. Píšťaly C a D majú letované bočné brady z r. 1876 (Možný), v rozsahu E - B pochádzajú bočné brady z poslednej opravy (1976). Pôvodné kovové píšťaly sú na tele pri zvare signované výškou tónu a literou „o“ (Octava), na nohe pod zvarom s korpusom len výškou tónu.

**Quinta 3 Fuss:** Nové píšťaly z r. 2022, štýlová kópia registra. V celom rozsahu otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu bez brád. Do roku 2018 tu stál pôvodný register Salicet 4 Fuss zrezaný v r. 1976 do polohy 2 2/3'.

**Octava 2 Fuss:** V celom rozsahu pôvodné cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu bez brád.

**Mixtura 3 Fach:** v celom rozsahu otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu bez brád.

Sedemnást menších píšťal bolo nepôvodných, nahradených štyľovými kópiami v r. 2022. C:  $1\frac{1}{2}' + 1' + \frac{2}{8}'$ ; f:  $2\frac{2}{8}' + 2' + 1\frac{1}{8}'$ ; f<sub>2</sub>:  $5\frac{1}{8}' + 4' + 2\frac{2}{8}'$ .

**Salicet 4 Fuss:** Pôvodný register sa zachoval až do opravy v r. 1976, hoci po Možného prestavbe na novom hracom stole dostal register označenie Dulciana 4'. Pri oprave v r. 1976 boli píšťaly zrezané do polohy  $2\frac{2}{8}'$  a opatrené ladiacimi expresiami. Keďže register končil z pohľadu 4' polohy na tóne f<sup>3</sup>, nemali ho čím organári doložiť. Aj vďaka tomu sa zachovalo sedem menších píšťal z diskantu. Píšťaly sú signované klasicky, pričom označením registra „S“<sup>4</sup> (Salicional alebo Salicet) len píšťaly C - F a to na nohe, nie na korpuse ako ostatné. Ostatné píšťaly sú signované len názvom tónu (na korpuse aj na nohe). Register mal skriňové brady v rozsahu C - gs', od a' bol bez brád. Pôvodné brady boli pri prestavbe (1976) odstránené, obnovené boli pri obnove v r. 2022. Podľa stôp na píšťalnicach bol pôvodne register plánovaný ako 8', pričom tony C, D, E, F mali byť transmitované z registra Principal 8 Fuss. Napokon samotní Pažickí register realizovali ako 4', o čom svedčia nie len signatúry píšťal ale aj to, že píšťaly v 8' polohe by sa na píšťalnicu v rozsahu malej oktávy nezmestili.

**Flaut minor 4 Fuss:** V celom rozsahu drevené otvorené píšťaly. Píšťala H je z iného, staršieho organa (prvá polovica 19. stor.), píšťala f<sup>3</sup> pravdepodobne pochádza z dielne Pažických, ale nie je z organa v Močenku. Píšťaly sú zo smreku, predkrývky z buku.

**Copula maior 8 Fuss:** V celom rozsahu sa jedná o pôvodné drevené kryté píšťaly. Píšťaly sú zo smreku, predkrývky prevažne z buku a dubu. Na tomto mieste sa treba ešte zmieniť o jednej zaujímavosti Pažických práce: bočné steny drevených krytých píšťal po zglejení a ohobľovaní nezarovnívali, bočné steny píšťal tak majú rôznu dĺžku.

**Flaut major 8 Fuss:** V celom rozsahu drevené otvorené píšťaly. Nepôvodné sú len píšťaly a<sup>3</sup>, a'. Sú síce staršieho dáta, no nepochádzajú z dielne Pažických. Do organa sa dostali zrejme pri oprave Gáborom a Baxom, ale možno aj skôr.

**Pozitív** (dolný manuál), rozsah C - f<sup>3</sup> s krátkou veľkou oktávou. Radenie tónov zodpovedá radeniu

Before the restoration Salicet 4 Fuss cut down to  $2\frac{2}{8}'$  in 1976 stood here.

**Octava 2 Fuss:** In the entire compass original open cylindrical pipes of organ metal; no ears.

**Mixtura 3 Fach:** Open cylindrical pipes of organ metal with no ears in the entire compass. Seventeen smaller pipes were unoriginal - these were replaced with replicas. C:  $1\frac{1}{2}' + 1' + \frac{2}{8}'$ ; f:  $2\frac{2}{8}' + 2' + 1\frac{1}{8}'$ ; f<sub>2</sub>:  $5\frac{1}{8}' + 4' + 2\frac{2}{8}'$ .

**Salicet 4 Fuss:** The original rank was extant until 1976, albeit having been renamed to Dulciana 4' during the 1876 rebuild. In 1976 it was cut down to the  $2\frac{2}{8}'$  pitch and fitted with tuning slots. Seven smaller treble pipes were preserved in their original condition. The pipes are signed as usual; however, the rank designation „S“ (= Salicional or Salicet) is only on the C - F pipes - on the foot, not on the body as with the remainder of the pipes. The rest of the pipes are signed using the tone value only (both on the body and the foot). The rank had box beards in the C - gs' range; starting from a1 there were no beards. The original beards, removed in 1976, were restored in 2022. Traces on the toe boards suggest that the stop was originally planned to be at the 8' pitch; notes C, D, E, and F were to be grooved from Principal 8 Fuss. Eventually, the stop was realized at 4' pitch - to which testify not only the signatures on the pipework but also the fact that the bottom octave at the 8' pitch would not fit on the toe board.

**Flaut minor 4 Fuss:** Open wood pipes in the entire compass (spruce, caps are beech). The H pipe stems from a different instrument (first half of the 19<sup>th</sup> century); the f<sup>3</sup> pipe originates from the Pažický workshop, although not from this organ.

**Copula maior 8 Fuss:** Original stopped wood pipes in the entire compass (spruce, caps are mainly beech and oak). It is noteworthy to mention a peculiarity of the Pažický workshop: the lengths of the side walls of stopped wood pipes would not be cut even after assembly - as a result the side wall lengths vary.

**Flaut major 8 Fuss:** Open wood pipes in the entire compass. Only the a0 and a' pipes are unoriginal - albeit of older origin.

**Choir** (lower keyboard), compass: C - f<sup>3</sup> with a short bottom octave (C, E, D, G, E, A, B → f<sup>3</sup>). The tones are ordered chromatically on the windchest.

**Principal 4 Fuss:** Open cylindrical pipes of organ metal in the entire compass. The C - ds<sup>o</sup>, f<sup>o</sup>, and f' - h' pipes stand in the façade and stem from the 1976 repair. All pipes standing behind the façade are original. Soldered ears are applied only to the C - G pipes; there are no ears starting with pipe A.

**Octava 2 Fuss:** Open cylindrical pipes of organ metal - no ears. The C - F and f' - h<sup>o</sup> pipes stand in the façade (1976). The original interior pipes are signed „opo“ (= Octava Positiv), in the descant only „op“.

**Copula minor 4 Fuss:** The original Copula minor was removed during the V. Možný rebuild who replaced it with a more popular stop of the day - Salicional. During the 1976 rebuild, Gábor and Baxa reconstructed the stop using C - b' older stopped wood pipes originating from the Pažický workshop, likely from the former Súlov organ. The signatures are not legible, so it is unclear whether the original pitch of these was 4' or 8'. The h' - a<sup>o</sup> are stopped wood pipes apparently stem from the Žlutouk workshop (1976), starting at b2 the pipes are open.

**Copula maior 8 Fuss:** Original stopped wood pipes of spruce in the entire compass, beech caps.

The Pedal division is, as it was likely originally as well, flanking the sides of the western window of the church. This was achieved by splitting Možný's Pedal windchest in the middle. The original Pažický Pedal windchest had only two ranks. The Pedal compass is C - a<sup>o</sup> with a short bottom octave (18 keys and notes). The ranks stand on the chests in the following order from the rear wall of the church:

**Subbass 16 Fuss:** Original stopped wood pipes in the entire compass.

**Octavbass 8 Fuss:** Original open wood pipes in the entire compass.

**Octava 4 Fuss:** Stopped wood pipes in the entire compass, originating from a different Pažický instrument (installed in 1976). Between 1876 and 1976, a Cello 8' likely stood here (open wood pipes).

text: Martin Bako  
english translation: Matej Kubeš

tónov na klaviatúre s krátkou veľkou oktávou: C, E, D, G, E, A, B → f<sup>o</sup> (chromatiky).

**Principal 4 Fuss:** V celom rozsahu otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu. V rozsahu C - ds<sup>o</sup>, f<sup>o</sup>, f' - h' sú píšťaly v prospekte a pochádzajú z opravy organa v roku 1976. Píšťaly za prospektom sú všetky pôvodné. Letované bočné brady majú píšťaly len v rozsahu C - G, od A bez brád.

**Octava 2 Fuss:** V celom rozsahu otvorené cylindrické píšťaly z organového kovu bez brád. V rozsahu C - E, f<sup>o</sup> - h<sup>o</sup> stoja nepôvodné píšťaly v prospekte (1976). Pôvodné (vntúorné) píšťaly sú signované „opo“ (Octava Positiv), v diskante kvôli miestu len „op“.

**Copula minor 4 Fuss:** Pôvodný register Copula minor zanikol pri prestavbe organa V. Možným. Ten na jeho miesto dodal v tej dobe populárnejší register Salicional. Pri oprave v r. 1976 Gábor s Baxom pre rekonštrukciu registra použili v rozsahu C - b' staršie kryté drevené píšťaly z dielne Pažických, pravdepodobne zo zrušeného nástroja v Súlove. Nevedno či použité píšťaly stáli ako 4' alebo 8', nakoľko signatúry nie sú čitateľné. V rozsahu h' - a<sup>o</sup> pokračuje register drevenými krytými píšťalami, zrejme z dielne J. Žlutouka (1976), od b<sup>o</sup> sú píšťaly otvorené.

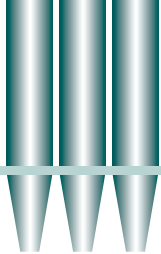
**Copula maior 8 Fuss:** V celom rozsahu pôvodné drevené kryté píšťaly zo smrekú s bukovými predkryvkami.

**Pedal** je dnes, tak ako tomu bolo pravdepodobne aj pôvodne, situovaný po stranách západného okna kostola. Jedná sa vzdušnicu V. Možného ktorá bola v strede rozdelená a tak vznikli dve vzdušnice. Pôvodne mal pedál len dva registre. Rozsah pedálu je C - a<sup>o</sup> s krátkou veľkou oktávou (18 klávesov a tónov). Registre stoja na vzdušnicach v poradí od zadnej steny kostola:

**Subbass 16 Fuss:** V celom rozsahu pôvodné drevené kryté píšťaly.

**Octavbass 8 Fuss:** V celom rozsahu pôvodné drevené otvorené píšťaly.

**Octava 4 Fuss:** V celom rozsahu drevené otvorené píšťaly pochádzajúce z iného organa Pažických (1976). Medzi rokmi 1876 a 1976 tu pravdepodobne stál Možného register Cello 8' (drevené otvorené píšťaly).



Slovenské  
historické  
organy

Slovak  
historic  
organs

21

Piatok 21. júl 2023 ■ 19.00

Friday, July 21<sup>th</sup> 2023 ■ 7pm

HUNCOVCE

HUNCOVCE

*Lutheran Church*

*Evanjelický a.v. kostol*

## IVETA ZAŤKOVÁ

**Claudio Merulo**

(1533-1604)

*Toccata terza del sesto tuono*

**Giovanni Andrea Cima**

(c.1580-1627)

*Canzon 16 'La novella'*

**Antonio de Cabezón**

(1510-1566)

*Tiento VII del cuarto tono*

**Giovanni Gabrieli**

(1557-1612)

*Canzona 2a*

**Johann Sebastian Bach**

(1685-1750)

*O Lamm Gottes, unschuldig BWV 1095*

**Herbert Howells**

(1892-1983)

*Sargent's Fantastic Sprite  
Hughes Ballet*

**Johann Pachelbel**

(1653-1706)

*Hexachordum Apollinis - Aria quarta*

**Josef Mysliveček**

(1737-1781)

*Sonata A dur*

**Henry Purcell**

(1659-1695)

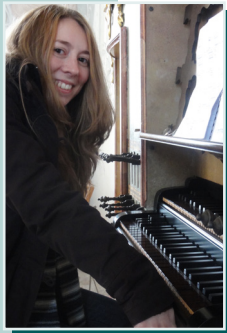
*Ground in c*

**Anonym**

(ca.15<sup>st</sup> stor.)

*Hanácke tance / Dances from Haná*

# Iveta ZÁTKOVÁ



Iveta Zatková studied drama at the Dezider Kardoš Private Conservatoire in Topoľčany under the guidance of the actor Marián Geišberg. In 2007 she completed her piano studies with Denisa Krajčovičová and her organ studies under Juraj Mičúnek. She continued with her organ studies at the Academy of Performing Arts in Prague under Prof. Jaroslav Tůma and Pavel Černý and in Germany at the HfKM in Regensburg under Stefan Bayer. She studied harpsichord with Johannes Hämerle and Vojtěch Spurný. She finished her studies with a master project, in which she presented the cycle of *Biblical Dances* by Peter Eben on the organ with a dance performance by a dancer from Uganda.

She has taken part in organ festivals /Bratislava, Žilina, Košice, Kremnica/ and attended master classes by prominent pedagogues. She is the laureate of the 2005 national Young Organists Competition in Košice and the winner of the 2007 Humpolec-Polná competition. She participated in prominent competitions in Carunchio - Taliansko, Silbermann Orgelwettbewerb Freiburg, Magdeburg, Innsbruck. She performed in Slovakia, Czech Republic, Germany, Italy, Austria, Poland and Ireland.

In 2014 and 2015 she took part in the AMU Project competition in Prague, regarding interpretation. Part of the project was release of two CDs of recordings by the participants A New generations and Four Centuries of the Organ in Central Europe. Currently she teaches at Dezider Kardoš Private Conservatoire in Topoľčany and is an organist in the church of St. Ladislaus and St. Gorazd in Topoľčany. She also plays organ for the local church choir of the Assumption of Mary.

In 2019 she recorded debut CD Historical organ in Kovarce and in 2022 an album Historical organ in Nitrianska Streda.

Iveta Zatková študovala na Súkromnom konzervatóriu Dezidera Kardoša v Topoľčanoch hudobno-dramatický odbor pod vedením herca Mariána Geišberga. V roku 2007 ukončila odbor klavír u Denisy Krajčovičovej a absolútorium v hre na organ u Juraja Mičúneka. V štúdiu v hre na organ pokračovala na Akadémii múzických umení v Prahe pod vedením

Jaroslava Tůmu a Pavla Černého, v Nemecku na HfKM v Regensburgu pod vedením Stefana Baiera, čembalovú hru študovala u Johanna Hämerleho a Vojtěcha Spurného. Štúdium ukončila magisterským projektom, v ktorom prezentovala na organe cyklus *Biblické tance* od Petra Ebena s tanečným stvárnením tanečníka z Ugandy. Zúčastnila sa interpretačných organových prehliadok /Bratislava, Žilina, Košice, Kremnica/, a medzinárodných majstrovských interpretačných kurzov u popredných pedagógov. Je laureátkou celoslovenskej súťaže mladých organistov Košice 2005 a organovej súťaže Humpolec-Polná 2007 ako absolútny víťaz. Zúčastnila sa na popredných súťažiach v Carunchio-Taliansko, Silbermann Orgelwettbewerb Freiburg, Magdeburg, Innsbruck. Koncertne sa prezentovala na Slovensku, v Česku, Nemecku, Taliansku, Rakúsku, Poľsku a Írsku.

V roku 2014 a 2015 sa zúčastnila projektu výskumu interpretácie v rámci Projektovej súťaže AMU Praha. Súčasťou projektu bolo vydanie dvoj-CD účastníkov A New generation and Four Centuries of the Organ in Central Europe. Pedagogicky pôsobí na Súkromnom konzervatóriu Dezidera Kardoša v Topoľčanoch a zastáva funkciu organistky v kostole sv. Ladislava a Gorazda v Topoľčanoch. V miestnom chrámovom spevokole Nanebovzatia Panny Márie pôsobí v jeho inštrumentálnej zložke v hre na organe.

V roku 2019 nahrala debutové cd Historický organ Kovarce a v roku 2022 CD Historický organ Nitrianska Streda.

## HUNCOVCE

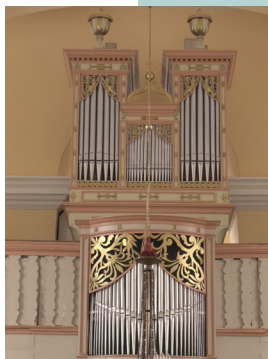
### HUNCOVCE

*Organ in the Lutheran Church in Huncovce*

*Organ v ev. a. v. kostole v Huncovciach*

Organ postavil v tej dobe levočský organár **Andreas Zimmer** (Zimmer András, Ondrej Czimer) v roku 1852 do novostavby evanjelického kostola v Huncovciach (1851-1853). Zimmer sa narodil 29. júla 1800 vo Vyššim Brode (ČR). Vyučil sa u vienského organára Friedricha Deutschmanna, v ktorého dielni pracoval aj po vyučení. Na Slovensko prišiel začiatkom 20. rokov 19. storočia v súvislosti s pracovnými aktivitami Fr. Deutschmanna na území Slovenska. Najprv pracoval na stavbe nového dvojmanuálového organa v ev. a. v. kostole v Spišskej Novej Vsi (1822-1823), neskôr na dostavbe dvojmanuálového organa pre ev. a. v. kostol v Matejovciach (1822-1824). V Matejovciach sa Zimmer zoznámil s Rosinou Pollay, s ktorou sa 21. januára 1826 oženil. Organársku dielňu si otvoril v mestečku Matejovce (Poprad-Matejovce). V roku 1836 sa Andrej Zimmer presťahoval do Spišskej Novej Vsi. Čoskoro nato dielňu definitívne presťahoval do Levoče, kde sa už v roku 1838 stal mešťanom. Dielňa tu pracovala až do predčasnej Zimmerovej smrti. Andrej Zimmer zomrel náhle na doteraz neznámom mieste v roku 1857. Listom datovaným 12. júna 1857 informoval o jeho úmrtí r. kat. farár v Jelšave ev. a. v. farára v Rožňave.

Nástroj v ev. a. v. kostole v Huncovciach nebol prestavaný. Koncom prvej svetovej vojny boli na



The organ was built by Levoča organ builder **Andreas Zimmer** (Zimmer András, Ondrej Czimer) in 1852 for the newly-built Lutheran Church in Huncovce (1851-1853). Zimmer was born on July 29, 1800, in Vyšší Brod (today's Czech Republic). He trained with the Viennese organ builder Friedrich Deutschmann and worked in his workshop even after his apprenticeship. He came to what is now Slovakia in the early 1820s in connection with the work activities of Friedrich Deutschmann on the territory of Slovakia. Zimmer first worked on the construction of a new two-manual organ in the Lutheran Church in Spišská Nová Ves (1822-1823), and later on the completion of the two-manual organ for the Lutheran Church in Matejovce (1822-1824). In Matejovce (today's Poprad-Matejovce), Zimmer met Rosina Pollay, whom he married on January 21, 1826, and opened an organ building workshop there. In 1836, Andrej Zimmer briefly moved to Spišská Nová Ves. Soon after, he definitively moved the workshop to Levoča, where he became a burgher in 1838. The workshop was active here until Zimmer's untimely death. Andreas Zimmer died suddenly in a hitherto unknown place in 1857. In a letter dated June 12, 1857, the Catholic priest in Jelšava informed the Lutheran priest in Rožňava about his death.

The instrument in the Lutheran church in Huncovce was never rebuilt. At the end of the First World War, the façade pipes made of high-tin-content organ metal were requisitioned for war purposes. After WWI, the missing façade pipes were replaced by less valuable zinc ones.

The one-manual, 8 register pedal-less organ has seven manual registers. The last register is Subbas 16'. It can take over the role of the Pedal; the organist plays it with his left hand. The register's compass matches the range of the Pedal (C - c').

The range of the Manual is C - c<sup>5</sup> chromatically, 49 keys and notes. The keyboard colors are reversed: the naturals have brown wood plating; the accidentals are plated in natural bone. The windchest has tone channels and is slider. The arrangement of the notes on the windchest is as follows (from the left – front view): H, G, D#, C#, F, A, c#°, h<sup>2</sup> → d#°, do → c<sup>5</sup> (diatonic), c°, G#, E, C, D, F#, B.

The individual ranks stand on the windchest in the following order (starting from the façade):

1. **Principál 8' C - G#** open wood pipes behind the façade, from A to c#<sup>2</sup> in three façade flats: 7/15/7, from d<sup>2</sup> inside. The façade pipes are unoriginal, zinc with raised semicircular lips and soldered ears. Arrangement of façade pipes from the left (as seen from the front): g°, d#°, H, A, c#°, f°, a° // c#<sup>2</sup>, h<sup>1</sup>, a<sup>1</sup>, g<sup>1</sup>, f<sup>1</sup>, d#<sup>1</sup>, c#<sup>1</sup>, h<sup>0</sup>, c<sup>1</sup>, d<sup>1</sup>, e<sup>1</sup>, f#<sup>1</sup>, g#<sup>1</sup>, b<sup>1</sup>, c<sup>2</sup> // g#<sup>0</sup>, e<sup>0</sup>, c<sup>0</sup>, B, d<sup>0</sup>, f#<sup>0</sup>, b<sup>0</sup>.

2. **Flauta (Flöte) 8'** in the entire compass stopped wood pipes.

3. **Flauta (Flöte) 4'** in the entire compass open wood pipes.

4. **Roh kamzičí (Gemshorn) 4'** narrower scaled conical open pipes made of organ metal. The pipes have bayleaf upper lips, straight cut-ups, and soldered ears.

5. **Superoktáva 2'** cylindrical open organ metal pipes with bayleaf upper lips, no ears. The registers Roh kamzičí 4' and Superoktáva 2' stand on a common upper board.

6. **Kvinta (Quinte) 1½'** cylindrical open pipes made of organ metal with straight cut-ups and no ears.

7. **Mixture 3x C - 1' + 2/3' + 1/2'**; octave breaks at c<sup>1</sup> and c<sup>2</sup> (The Mixture ends at 4' + 2/3' + 2' pitches). Cylindrical open pipes with straight

vojnové účely zrekvírované prospektové píšťaly vyrobené z vysokopercentného organového kovu. Po 1. svetovej vojny boli chýbajúce prospektové píšťaly nahradené menej hodnotnými zinkovými.

Jednomanuálový, 8 registrový bezpedálový organ má sedem manuálových registrov. Posledným registrom je Subbas 16'. Môže prebrať úlohu pedála, organista na ňom hrá ľavou rukou. Register je vystavavý len v rozsahu pedála (C - c<sup>1</sup>).

Rozsah manuálu je C - c<sup>5</sup> chromaticky, 49 klávesov a tónov. Klávesy majú obrátenú farebnosť, dlhšie (spodné) klávesy majú obloženie z hnedého dreva, kratšie (horné) klávesy majú hore obloženie z prírodnej kosti. Vzdušnica má tónové kancely a je zásuvková. Usporiadanie tónových kanceli zľava (pri čelnom pohľade): H, G, Ds, Cs, F, A, cso, h<sup>2</sup> → ds<sup>2</sup>, d<sup>0</sup> → c<sup>5</sup> (diatonicky), c<sup>0</sup>, Gs, E, C, D, Fs, B.

Registre stoja na vzdušnici v poradí od prospektu:

1. **Principál 8' C - Gs** drevené otvorené píšťaly za prospektom, od A po cs<sup>2</sup> v troch píšťalových poliach prospektu 7/15/7, od d<sup>2</sup> vnútri. Prospektové píšťaly sú nepôvodné, zinkové s predsadenými polkruhovými lábiami a letovanými bočnými bradami. Usporiadanie prospektových píšťal zľava (pri čelnom pohľade): go, dso, H, A, cs<sup>0</sup>, f<sup>0</sup>, a<sup>0</sup> // cs<sup>2</sup>, h<sup>1</sup>, a<sup>1</sup>, g<sup>1</sup>, ds<sup>1</sup>, cs<sup>1</sup>, h<sup>0</sup>, c<sup>1</sup>, d<sup>1</sup>, e<sup>1</sup>, fs<sup>1</sup>, gs<sup>1</sup>, b<sup>1</sup>, c<sup>2</sup> // gs<sup>0</sup>, e<sup>0</sup>, c<sup>0</sup>, B, d<sup>0</sup>, fs<sup>0</sup>, b<sup>0</sup>.

2. **Flauta (Flöte) 8'** v celom rozsahu drevené kryté píšťaly.

3. **Flauta (Flöte) 4'** v celom rozsahu drevené otvorené píšťaly.

4. **Roh kamzičí (Gemshorn) 4'** užšie menzúrované kónické otvorené píšťaly z organového kovu. Píšťaly majú špicaté horné lábiá, rovné výrezy a letované bočné brady.

5. **Superoktáva 2'** cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu so špicatými hornými lábiami, bez brád. Registre Roh kamzičí 4' a Superoktáva 2' stoja na spoločnej píšťalnici.

6. **Kvinta (Quinte) 1½'** cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu s rovnými výrezmi a bez brád.

7. **Mixtura 3x C - 1' + 2/3' + 1/2'**; oktávové repetície sú na tónoch c<sup>1</sup>; c<sup>2</sup> (Mixtura končí zborní v polohe 4' + 2/3' + 2'). Cylindrické otvorené píšťaly s rovnými výrezmi, bez brád. Registre Kvinta a Mixtura stoja na spoločnej píšťalnici.



**8. Subbas 16'** (tzv. manualbas) v rozsahu C - c', 25 tónov. Drevené kryté píšťaly.

Traktúry sú mechanické, hracia traktúra je abstraktová, hrádele sa pohybujú v drevených ložiskách. Tónové ventily sú lepené, nie sú signované hodnotou tónu (na čelách), vzduchotesnosť spojenia abstraktu a ventilom zabezpečujú kožené pulpety.

Za organovou skriňou sa v samostatnej skrini nachádzajú mechy nástroja. Ide o dva klinové jednofaldové mechy umiestnené nad sebou. Oba mechy sú orientované rovnako, faldom k zadnej stene chóru. Na čelnej stene skrine mechov sú dve drevené páky na šliapanie nohami. Ľavá páka ovláda horný mech, pravá spodný. Elektrické čerpadlo vzduchu Könyves (Maďarsko) bolo namontované do organa len nedávno.

Samostatný hrací stôl stojí v zábradlí chóru. Jeho čelná stena je zdobená jedným píšťalovým polom s neznelymi píšťalami - riešenie typické pre Zimmera pri jednomanuálových nástrojoch. Po stranách manuálovej klaviatúry sú po štyroch drevených registrových manubriách na vytahovanie. Samotné manubriá majú pre Zimmera charakteristický tvar. Nemecké názvy registrov aj s ich stopovou polohou sú uvedené na bielych kruhových terčíkoch. Vlavo v hornom rade sú manubriá: Flöte / 8', Quinte / 1½' v spodnom rade: Gemshorn / 4', Subbass / 16'. Vpravo hore: Octav / 2', Principal / 8', dole: Mixtur / 3 fach, Flöte / 4'. Nad manuálovou klaviatúrou je umiestnená obdĺžniková firemná tabuľka s maďarským vytlačeným textom: „Zimmer András, lőcsei polgár, Orgona- és Zongora-készítő“ (Zimmer Andrej, levočský mešťan, zhotoviteľ organov a klavírov). Pod tým je rukou dopísaný letopočet 1852.

Organ je zvukovo mimoriadne zaujímavý a vydarený. Technicky nebol v minulosti dobrom stave, celý rad tónov ostával hrať. Z tohto dôvodu sme nástroj aj napriek našej enormnej snahe na festival doteraz nemohli zaradiť. Stalo sa tak na tohtoročnom festivale prvýkrát - vďaka miestnemu nadšencovi Jánovi Zümmerovi, ktorý uviedol nástroj do hrateľného stavu. Organ by si zaslúžil šetrné celkové reštaurovanie.

text: Martin Bako

cut-outs, without ears. The Kvinta and Mixtura registers stand on a common upper board.

**8. Subbass 16'** (so-called "Manualbass") compass: C - c', 25 notes. stopped wood pipes.

The actions are mechanical, the key action is tracker; the rollers move in wooden bearings. The pallets are glued; they are not signed with the note value (on the fronts), the air tightness of the connection between the tracker and the pallet is ensured by leather pouches. Behind the organ case, the bellows of the instrument are located in a separate cabinet. These are two wedge-shaped single-fold bellows placed one above the other. Both bellows are oriented in the same way, with the fold towards the back wall of the organ gallery. On the front wall of the bellows box, there are two wooden levers for pumping air by foot. The left lever controls the upper bellows, the right the lower. An electric Könyves (Hungary) blower was installed in the organ only recently. A detached keydesk stands in the organ loft railing. Its front wall is decorated with one faux pipe flat with dummy pipes - a feature typical for Zimmer's one-manual organs. On the sides of the manual keyboard, there are four wooden stop knobs. The stop knobs themselves have a shape characteristic for Zimmer. The German names of registers and their pitch is indicated on white circular labels. On the left in the upper row are the following stop knobs: Flöte / 8', Quinte / 1½'; in the lower row: Gemshorn / 4', Subbass / 16'. Top right: Octav / 2', Principal / 8'; bottom: Mixtur / 3 fach, Flöte / 4'. Above the manual keyboard there is a rectangular builder plate with the following text printed in Hungarian: "Zimmer András, lőcsei polgár, Orgona- és Zongora-készítő" (Zimmer Andreas, burgher of Levoča, builder of organs and pianos). The year 1852 is handwritten under it. Tonally, the organ is extremely interesting and successful. Technically, it had not been in good repair, entire ranges of notes would "stick". For this reason, despite our enormous efforts, we had not included the instrument in the festival in the past. It is only thanks to the recent efforts of Jan Summer, local of Huncovce, that the organ can be presented at this year's festival. It is, though, still in need of a sympathetic and comprehensive restoration.

text: Martin Bako  
english translation: Matej Kubeš

Sobota 22. júl 2023 • 19.00

Saturday, July 22<sup>th</sup> 2023 • 7pm

KOVARCE

KOVARCE

*RK farský kostol sv. Mikuláša*

*St. Nicolas's R.C. Parish Church*

**MARTIN GÁL**

**Johann Sebastian Bach**

*(1685-1750)*

*Prelúdium B-dur BWV 866*

*Alle Menschen müssen sterben BWV 1117*

**Carl Philipp Emanuel Bach**

*(1714-1788)*

*Sonáta F-dur Wq 70/3*

*Allegro*

*Largo*

*Allegretto*

**Georg Muffat**

*(1653-1704)*

*Ciacona in G*

**Johann Pachelbel**

*(1653-1706)*

*Ciacona in f*

**Antonín Dvořák**

*(1841-1904)*

*Pán je moj pastier / The Lord is my shepherd op.99, No. 4*

*(Arr. Martin Gál)*

**Domenico Scarlatti**

*(1685-1757)*

*Sonáta in d K. 294*

**Edward Elgar**

*(1857-1934)*

*Enigma variácie, op. 36 (Arr. Martin Gál)*

*Enigma*

*Nimrod*

**Johann Pachelbel**

*(1653-1706)*

*Was Gott tut, das ist wohlgetan*

*(Chorál s 9 variáciami / chorale with 9 variations)*

# Martin GÁL

Martin Gál (1978) vyštudoval cirkevnú hudbu na Štátnom konzervatóriu v Bratislave, hru na organe u Mgr. P. Reiffersa a potom na VŠMU v Bratislave, v triede Prof. J. V. Michalka. V štúdiu hry na organe a cirkevnej hudby pokračoval v Nemecku ako štipendista Landesstiftung Baden-Württemberg v Trossingene a štipendista KAAD vo Würzburgu v triede Prof. Ch. Bosserta. V roku 2010 ukončil trojročné nadstavbové štúdium hry na organe a cirkevnej hudby vo Würzburgu a súčasne doktorandské štúdium v Bratislave. Bol mu udelené diplomy Konzertdiplom-Organ, titul Artis Doctor a Kirchenmusik-A-Diplom. Počas štúdia sa zúčastňoval rôznych organových kurzov v Nemecku ( L. Lohmann, H. O. Ericsson ), Taliansku ( E. Bellotti, W. Porter, P. Dierksen ) a vo Francúzsku ( J. Guillou ). Pravidelne bol aj účastníkom medzinárodných súťaží, spomeňme napríklad Medzinárodnú organovú súťaž Odense ( Dánsko ). Pod vedením Prof. Bosserta navštívil nespočetné množstvo historických organov, hlavne v Nemecku, kde sa podrobne zaoberal hlavne analýzou zvuku jednotlivých registrov a ich kombinácií. Pre Vysokú školu vo Würzburgu nahral 2 CD-tituly na historických organoch v okolí. Od roku 2023 zastáva post organistu a cirkevného hudobníka v kostole Sv. Jozefa, v kláštore Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa vo Würzburgu. Popritom pôsobí aj ako učiteľ hry na organe a liturgickej hry v diecéze Würzburg ( cirkevná hudba - základné a C - štúdium ) a ako dirigent viacerých speváckych zborov. Je vyhľadávaným komorným hráčom a sprevádza zbory a orchestre s repertoárom od starej hudby až po veľké symfonické diela súčasnosti (napríklad Monteverdichor Würzburg, Chor und Orchester der Universität Bamberg). V kláštore Bronnbach poskytuje organové koncerty a prehliadky historického organu od M. Schlimmbacha.



Martin Gál (1978) studied church music at the State Conservatory in Bratislava, organ playing with P. Reiffers and then at The Academy of Fine Arts in Bratislava, in the class of Prof. J. V. Michalko. He continued his organ and church music studies in Germany as a scholarship

holder of the Landesstiftung Baden-Württemberg in Trossingen and a scholarship holder of the KAAD in Würzburg in the class of Prof. Ch. Bossert. In 2010, he completed a three-year additional study of organ playing and church music in Würzburg and at the same time doctoral studies in Bratislava. He was awarded a Concert Organist Diploma, Artis Doctor diploma, and Level-A Diploma in Church Music. During his studies, he attended various organ interpretation workshops in Germany (L. Lohmann, H.O. Ericsson), Italy (E. Bellotti, W. Porter, P. Dierksen) and France (J. Guillou). He was also a regular participant in international competitions, such as the Odense International Organ Competition (Denmark). Under the guidance of Prof. Bossert, he visited countless historical organs, mainly in Germany, where he was mainly concerned with the analysis of the sound of individual registers and their combinations. For the University of Würzburg, Martin Gál recorded 2 CD-titles on historic organs in the area. Since 2023, he has held the post of organist and church musician in the church of St. Joseph, in the monastery of the Congregation of the sisters of the Most Holy Savior in Würzburg. In addition, he also works as a teacher of organ and liturgical music in the diocese of Würzburg (church music – basic level and C-level) and as a conductor of several choirs. He is a sought-after chamber musician and accompanies choirs and orchestras with a repertoire ranging from early music to the great symphonic works of today (for example Monteverdichor Würzburg, Chor und Orchester der Universität Bamberg). In the Bronnbach monastery, he gives organ concerts and tours of the historic organ by M. Schlimmbach.

## KOVARCE

*St. Michael the Archangel  
Roman Catholic Parish Church*

This year's festival showcases another instrument from the Pažický workshop in Rajec. In this case it is the originally 10-stop pedal-less organ of 1768, built for 470 gulden. The instrument is one of the oldest extant organs from the Pažický workshop. In 1870, that is, 102 years after it was built, a 3-stop Pedal division was added by Martin Šaško Sr. of Brezová.

In addition to the Pedal, Šaško also replaced the bellows and some pipework. It is recorded in the 'Historia Domus' that with sensible teacher-organists, the organ should last for another 100 years. As one can see, this assessment has now been exceeded by a long way - the instrument celebrated its 250th anniversary in 2018. The organ was repaired in 1975 by Josef Kmošek and later was maintained by Vladimír Gazdík and Anton Habětín. This precious organ still awaits comprehensive restoration.

The organ is situated right behind the organ gallery rail. The manual compass is C-c<sup>5</sup> with a short bottom octave, 45 keys and notes, normal keyboard color, the plating of the naturals is in bone, in some places worn down to wood. The

## KOVARCE

*Rímskokatolícky farský kostol  
sv. Mikuláša*



Na tohoročnom festivale sa predstaví aj jeden z najstarších zachovaných nástrojov z dielne Pažických z Rajca. Ide o pôvodne 10 registrový bezpedálový organ z roku 1768, postavený za 470 zlatých.

Organ v roku 1870, teda po 102 rokoch od jeho vzniku, rozšíril o tri pedálové registre Martin Šaško starší z Brezovej pod Bradlom - vedúca osobnosť slovenského organárstva v 19. storočí.

Od Martina Šaška pochádza okrem pedála a manuálového registra Salicionál 8' aj nový organový mech a niekoľko chýbajúcich, resp. poškodených píšťal.

V Historii domus je poznamenané, že pri rozumných učiteľoch-organistoch by mal nástroj vydržať ďalších sto rokov. Ako vidíme tento odhad je už bohato prekročený. Od jeho vzniku uplynulo už 255 rokov a až dosiaľ nebol komplexne reštaurovaný. V roku 1975 realizoval opravu Josef Kmošek (Kutná Hora) a neskôr nástroj udržiavali Vladimír Gazdík a Anton Habětín.

Organ je postavený do zábradlia chóru.

Rozsah manuálu je C - c<sup>3</sup> s krátkou spodnou oktávou, 45 klávesov a tónov, normálna farba klaviatúry, obloženie dlhších klávesov je kostené, v niektorých miestach predraté až do dreva. Pedál má klávesový rozsah C - a<sup>o</sup> s krátkou spodnou oktávou - 18 klávesov, tónový rozsah pedálu je C - H, 12 tónov. Klaviatúra je rovnobežná, rovná (v jednej výškovej rovine), horné (kratšie) klávesy sú rovnako dlhé, čelá pedálových klávesov sú vyrezávané. Vzdušnice majú tónové kancely a sú mechanické, zásuvkové. Manuálová vzdušnica stojí za prospektom. Registre stoja na vzdušnici v poradi od prospektu:

1. **Principál 8'** C, D, E, F drevené kryté píšťaly za prospektom, od G po c<sup>3</sup> v prospekte.

2. **Oktáva 4'** píšťaly C, D, E sú drevené otvorené za prospektom, F, G sú pôvodné píšťaly v prospekte. 43 prospektových píšťal (41 z registra Principál 8' a 2 z Oktávy 4' stojí v siedmich prospektových poliach - 6 / 5 / 6 / 9 / 6 / 5 / 6. Väčšinou ide o pôvodné cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu, s polkruhovými hornými a dolnými lábiami. Nad i pod lábiami sú prospektové píšťaly zdobené deviatim bradavičkami usporiadanými do tvaru kosoštvorca. Niekoľko píšťal je nepôvodných, novších. Tak či tak je príjemne prekvapujúce, že prospektové píšťaly počas 1. svetovej vojny unikli rekvirácií na vojenské účely.

3. **Kvinta 2 2/3'** cylindrické pôvodné otvorené píšťaly z organového kovu.

4. **Superoktáva 2'** cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu, oktávová repetícia na tóne f<sup>2</sup>.

5. **Superkvinta 1 1/2'** cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu, oktávová repetícia na tóne f<sup>2</sup>.

6. **Mixtura 2x C -1' + 2/3'**; oktávové repetície sú na tónoch c<sup>1</sup>; c<sup>2</sup>. Mixtura končí zborni v polohe 4' + 2 2/3'.

7. **Kopula major 8'** v celom rozsahu drevené kryté píšťaly.

8. **Kopula minor 4'** v celom rozsahu drevené kryté píšťaly.

Pedal compass is C-a<sup>o</sup> with a short bottom octave, 18 keys; the compass of the notes for the Pedal is only C-B, 12 keys. The pedalboard is straight and flat, all accidentals are of equal length and have carved fronts. The windchests have key channels and are slider with tracker action. The Manual windchest is behind the façade. The stops stand on the windchest in the following order:

1. **Principál 8'**, the C, D, E, and F stopped wood pipes behind the façade, G-c<sup>3</sup> in seven flats in the façade: 6 / 5 / 6 / 9 / 6 / 5 / 6 - 41 mostly original pipes of organ metal, decorated above the top and below the bottom lip. Some pipes are unoriginal.

2. **Oktáva 4'**, C, D, and E are open wood pipes behind the façade; F, and G pipes are original open metal and stand in the façade; from A original cylindrical open pipes of organ metal. 43 pipes in the façade (41 from Principál 8' and 2 from Oktáva 4') stand in seven façade flats - 6 / 5 / 6 / 9 / 6 / 5 / 6. These are mostly original cylindrical open pipes of organ metal with semicircular upper and lower lips. Above and below the lips the pipes are ornamented with 9. Above the upper and below the lower lip, the façade pipes are decorated with nine nipples arranged in the shape of a rhombus. Some pipes are unoriginal; nevertheless, it is pleasantly surprising to see that the prospect pipes were not requisitioned for war purposes during WWI.

3. **Kvinta 2 2/3'**, original cylindrical open pipes of organ metal.

4. **Superoktáva 2'**, cylindrical open pipes, organ metal, octave break on f<sup>2</sup>.

5. **Superkvinta 1 1/2'**, cylindrical open pipes of organ metal, octave break on f<sup>2</sup>.

6. **Mixture 2x C -1' + 2/3'**; octave breaks on c<sup>1</sup> and c<sup>2</sup>. The Mixtura finishes at the 4' and 2 2/3' pitches.

7. **Kopula major 8'**, all stopped wood pipes.

8. **Kopula minor 4'**, all stopped wood pipes.

9. **Portunal 8'**, all open wood pipes.

10. **Salicional 8'**, C - B grooved from Portunal 8'; pipes co to d#<sup>o</sup> Šaško's narrower open wood pipes; from eo cylindrical open pipes of organ metal from Šaško's workshop.

Šaško situated the Pedal division in a separate case behind the organ and in front of the west window of the church. There are three stops

standing on the windchest - listed from the front:

1. **Subbas 16'**, stopped wood pipes.
2. **Oktávbas 8'**, open wood pipes.
3. **Superoktávbas 4'**, open wood pipes.

The key and stop actions are mechanical. There is a simple horizontal reservoir which, together with the feeder and the electric blower, is located in its own room adjacent to the organ loft. The keydesk can be found on the back wall of the organ; the organist can keep eye contact with the altar through a large opening in the organ case plinth. The turned wood stopknobs are arranged in columns - one on either side of the keyboard. They are marked with unoriginal plastic white rectangular stop labels, engraved with the stop names.

The last stop knob on the right is not located in the column but under the Manual keyboard.

9. **Portunal 8'** v celom rozsahu drevené otvorené píšťaly.

10. **Salicionál 8'** v rozsahu C - H nemá samostatné píšťaly, využíva píšťaly Portunalu 8', od c° po ds° drevené užšie menzúrované Šaškove otvorené píšťaly, od eo cylindrické užšie menzúrované otvorené píšťaly z organového kovu, ktoré tiež pochádzajú z dielne Martina Šašku.

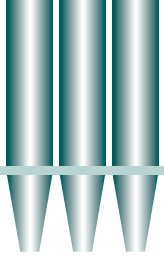
Pedál umiestnil M.Šaško do samostatnej skrine za organom, pred zadným oknom na chóre.

Na pedálovej vzdušnici stoja tri registre - odpredu:

1. **Subbas 16'** drevené kryté píšťaly.
2. **Oktávbas 8'** drevené otvorené píšťaly.
3. **Superoktávbas 4'** drevené otvorené píšťaly. Traktúry sú mechanické.

Jednoduchý magazínový mech, spolu s čerpacím mechem a elektrickým čerpadlom vzduchu sú umiestnené do osobitnej miestnosti vedľa chóru. Klaviatúry sa nachádzajú na zadnej stene organa, organista vidí na oltár cez veľký otvor v sokli skrine. Vedľa manuálovej klaviatúry po oboch stranách sú pod sebou umiestnené drevené vysústružené manubriá na vyťahovanie. Označené sú na nepôvodných bielych obdĺžnikových registrových štítkoch z umelej hmoty, vygravírovanými názvami registrov. Posledné manubrium vpravo nie je v stĺpci, ale je posunuté pod manuálovú klaviatúru.

Nástroj by si zaslúžil komplexné reštaurovanie.



Slovenské  
historické  
organy

Slovak  
historic  
organs

31

Nedeľa 23. júl 2023 • 19.00

BRATISLAVA – ČUNOVO

*Rímskokatolícky farský kostol  
sv. Michala Archanjela*

Sunday, July 23<sup>th</sup> 2023 • 7pm

BRATISLAVA – ČUNOVO

*St. Michael's R.C. Parish Church*

**TATIANA PERNETOVÁ**

**Ján Krätitel Kuchař**  
(1751-1829)  
*Pastoralle C dur*

**Johann Sebastian Bach**  
(1685-1750)  
*Partita diverse sopra*  
*"O Gott, du frommer Gott" BWV 767*

**Carl Philipp Emanuel Bach**  
(1714-1788)  
*Sonáta IV, F-dur*

**Johann Sebastian Bach**  
*Suita h mol pre flautu a organ BWV 1067*  
*Výber z častí (select movements):*  
*I. Overture, II. Rondeau, V. Polonaise, Double, VI. Menuet, VII. Badinerie*

*Flauta / flute: Tatiana Pernetová*  
*Organový sprievod / organ accompaniment:*  
*Daniel Knut Pernet*

**Georg Muffat**  
(1653-1704)  
*Toccata duodecima*

# Tatiana PERNETOVÁ

Tatiana Pernetová (b. 1997) is a distinctive and original multi-instrumentalist, combining versatility, individual style, and emotional expression. She graduated from the organ and piano department at the Music Academy of Performing Arts in Prague. Since 2021, she has also been studying flute at the Conservatory in Teplice and at the same time continuing her graduate studies in the organ department at the Janáček Academy of Performing Arts in Brno. She won multiple awards for her interpretation at the international organ competitions of L. Janáček and P. Eben and piano competitions in Sweden, Russia, and Latvia. To further her skills, she regularly attends master classes of renowned musicians. She performed solo as well as in various ensembles on domestic and European stages. She gave a solo concert on Slovak Radio, collaborated with the Prague Spring Festival and the North Bohemian Philharmonic, and was also a scholarship recipient of the Czech Music Fund. Tatiana Pernetová creates concert programs in which she combines the rich color and power of the king of instruments with the penetrating lightness and intimacy of the flute. She currently teaches and rehearses at the Conservatory in Teplice and Music School in Litvínov. In September 2023, she is opening the organ department at Eva Randová's Music School in Ústí nad Labem. Daniel Knut Pernet was born in 1994 in Chlumec nad Cidlinou. He studied organ at the Music Academy of Performing Arts in Prague in the class of Prof. Jaroslav Tůma. In 2016-2017, he studied organ under Prof. Franz Danksagmüller in Lübeck, North Germany. After winning the Organum Regium international competition for young organists (2012), he won the Petr Eben International Competition in Opava (2016). He participated in master classes with world-famous European and American performers. In addition to the Czech Republic, he gave concerts abroad, e.g., Germany, Sweden, and Russia. He focuses on baroque organ music, especially on the work of organ composers, also on the work of Petr Eben. However, his repertoire includes compositions by Czech and foreign authors from the 14th to the 21st century. He also composes for the flute and organ.



Tatiana Pernetová (nar. 1997) je výrazná a originálna multiinstrumentalistka, spájajúca mnohostrannosť, individuálny štýl a emotívny prejav. Absolvovala odbor hra na organe a klavíri na

Hudobnej akadémii múzických umení v Prahe. Od roku 2021 študuje tiež priečnu flautu na Konzervatóriu v Teplicích a zároveň pokračuje v magisterskom štúdiu organového odboru na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne. Za svoju interpretáciu bola mnohokrát oceňovaná na medzinárodných organových súťažiach L. Janáčka a P. Ebena a klavírných súťažiach vo Švédsku, Rusku a Lotyšsku. Svoje vzdelanie si pravidelne dopĺňa na majstrovských kurzoch renomovaných hudobníkov.

Prezentovala sa sólovo, ako aj v rôznych ansábloch na domácich a európskych pódioch. Sólovo koncertovala v Slovenskom rozhlase, spolupracovala s festivalom Pražské jaro a Severočeskou filharmóniou a bola taktiež štipendistkou Českého hudobného fondu. Tatiana Pernetová vytvára koncertné programy, v ktorých kombinuje bohatú farebnosť a silu kráľovského nástroja s prenikavou ľahkosťou a intimitou flauty. V súčasnosti vyučuje a korepetuje na konzervatóriu v Teplicích a ZUŠ Litvínov. V septembri 2023 otvára organové oddelenie na ZUŠ Evy Randovej v Ústí nad Labem.

Daniel Knut Pernet sa narodil v roku 1994 v Chlumci nad Cidlinou. Absolvoval hru na organe na Hudobnej akadémii múzických umení v Prahe v triede Prof. Jaroslava Tůmu. V rokoch 2016-2017 študoval hru na organe pod vedením Prof. Franza Danksagmüllera v severonemeckom Lübecku. Po víťazstve na medzinárodnej súťaži mladých organistov Organum Regium (2012) sa stal v laureátom medzinárodnej súťaži Petra Ebena v Opave (2016). Zúčastnil sa majstrovských kurzov u svetoznámych európskych a amerických interpretov. Okrem Českej republiky koncertoval v zahraničí, napr. Nemecku, Švédsku, Rusku. Zameriava sa na barokovú organovú hudbu, predovšetkým na tvorbu nemeckých autorov, tiež na tvorbu Petra Ebena. Komponuje aj skladby pre priečnu flautu a organ.

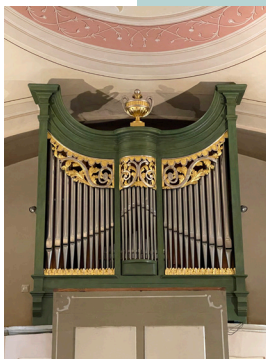


## BRATISLAVA – ČUNOVO

*Rímskokatolícky farský kostol  
sv. Michala archanjela*

Pôvodne šesťregistrový pozitív je postavený do zábradlia chóru, pričom manuálová klaviatúra a ovládanie registrov boli pôvodne na zadnej stene organovej skrine. V tejto podobe postavil nástroj neznámy autor v prvej tretine 19. storočia. Koncom 19. storočia nástroj prestaval bratislavský organár Anton Schönhofer. Organovú skriňu posunul dozadu, pred ňu do zábradlia chóru postavil nový hrací stôl a dostal pedál. Pôvodná manuálová zásuvková vzdušnica s tzv. krátkou spodnou oktávou (chýbajúce tóny Cis, Dis, Fis, Gis) ostala zachovaná, na príslušných klávesoch znejú tóny o oktávu vyššie.

Po druhej svetovej vojne bol organ devastovaný a v 80. rokoch 20. storočia mu hrozil zánik. Na sprievod liturgie sa používalo harmónium, ktoré bolo vsunuté do priestoru korpusu hracieho stola. Hracia a registrová traktúra boli zničené, ich zvyšky spolu píšťalovým fondom boli vyhodené na mechoch. Časti organu boli uložené na rôznych miestach v kostole resp. pri kostole. Mnoho píšťal chýbalo vrátane celého prospektu. Nebyť dôsledného organologického výskumu a rekonštrukcie v rokoch 1985–1988, ktorú realizoval Marian A. Mayer, aj tento organ by bol pre ďalšie generácie nenávratne stratený. Nástroj sa po tejto oprave používal, avšak bez pedálu, ktorý stále čakal na svoju rekonštrukciu.



## BRATISLAVA – ČUNOVO

*St. Michael the Archangel Roman Catholic  
Parish Church*

Originally a six stop Positive was built into the choir gallery parapet, thus the manual keyboard and stop controls were on the rear of the organ case. The instrument was built in this form by an unknown organ builder in the first third of the 19th century. At the end of the 19th century, the Pressburg (now Bratislava) organ builder Anton Schönhofer rebuilt the instrument. He moved the organ case towards the back and put a new console in front of it on the choir gallery parapet. A Pedal division was added. The original manual slider soundboard with the so-called short bass octave (C#, D#, F#, G# are missing) was retained, the appropriate keys sounding the notes of an octave higher.

After WWII, the instrument was neglected and gradually devastated. In the 1980s the organ was on the brink of extinction. A reed organ - wedged inside the case of the gutted detached console was used for accompaniment of the services. Key and stop action were, for the most part, destroyed, with some remnants thereof alongside some of the pipework sitting on the bellows. Parts of the organ were stored at various places within and adjacent to the church. Many pipes were missing, including all façade pipes. Had it not been for the thorough documentation and restoration carried

out by Marian A. Mayer in the years 1985-1988, this instrument - as many others - would have been lost. After this repair the organ was usable, albeit without the Pedal division that was still awaiting its restoration.

The 2003 restoration, carried out by Ján Valovič of Sereď, included the rebuilding of the Pedal. The Pedal division stops Violon 8' and Violoncello 8' stemming from the Schönhofer rebuild were not extant (they had been burned in the early 1990s during a cleanup of the premises of the rectory where they were stored) - it was decided to install a Subbas 16' in place of these two missing stops.

Manual C - d<sup>5</sup> (51 keys, 47 notes). The stops are listed in the order in which they stand on the windchest.

1. **Principal 4'** - C to c# stand in the façade (new Laukhuff pipes from 1988).

2. **Oktava 2'** - C to c<sup>o</sup> stand in the façade (new Laukhuff pipes from 1988).

3. **Flauta 4'** - open wood pipes throughout

4. **Copula 8'** - stopped wood pipes throughout. (Some pipework original, some new from 1988)

5. **Copula 4'** - stopped wood pipes

6. **Mixture II - C - 1½' + 1'; c' - 2¾' + 2; C<sup>2</sup> - 5½' + 4'** (during repairs in 2003 the c2 repetition was removed; a substantial part of the pipework is new from 1988). This stop, inserted by A. Schönhofer, was placed in the original location of the manual keyboard in the rear of the organ case.

Pedal - pedalboard compass C - a<sup>o</sup> with a short octave, tonal compass C - H.

1. **Subbas 16'** (the pipes date from the latest repair in 2003). The original Schönhofer Pedal had two stops - one at 8ft pitch, the other at the 4ft pitch, both of open wood pipes. On the stop knobs they were identified as P / Violon / 8' and P / Violoncello / 4'.

Ďalšiu opravu realizoval v roku 2003 Ján Valovič zo Sereďe, pri ktorej bol doplnený aj píšťalový fond Pedálu. Pedálové registre Violon 8' a Violoncello 8' z Schönhoferovej prestavby sa nezachovali (začiatkom 90. rokov boli spálené v rámci upratovania priestorov fary, kde boli tieto registre dočasne uskladnené) - miesto týchto dvoch registrov sa pristúpilo k vybudovaniu registra Subbas 16'.

Manuál C - d<sup>5</sup> (klaviatúra má 51 klávesov, na vzdúšnici chýbajú tóny Cis, Dis, Fis, Gis, teda tónový rozsah je len 47 tónov). Registre uvádzam v poradí, v akom stoja na vzdúšnici.

1. **Principal 4'** píšťaly C - cs' stoja v prospekte. (Laukhuff, 1988)

2. **Oktáva 2'** píšťaly C - c<sup>o</sup> stoja v prospekte. (Laukhuff, 1988)

3. **Flauta 4'** v celom rozsahu drevené otvorené píšťaly.

4. **Copula 8'** v celom rozsahu drevené kryté píšťaly. (časť píšťal pôvodná, časť z roku 1988)

5. **Copula 4'** drevené kryté píšťaly

6. **Mixtura 2X C - 1½' + 1'; c' - 2¾' + 2; C<sup>2</sup> - 5½' + 4'** (pri oprave v roku 2003 bola repetícia na c<sup>2</sup> zrušená, značná časť píšťal pochádza z roku 1988). Tento register bol A. Schönhoferom osadený na mieste pôvodného hracieho pultu na zadnej stene skrine.

Pedál - klaviatúra má klávesový rozsah C - a<sup>o</sup> s krátkou spodnou oktávou, tónový rozsah je C - H

1. **Subbas 16'** ( píšťaly pochádzajú z poslednej opravy nástroja realizovanej r. 2003).

Pôvodný Schönhoferov pedál mal dva registre, jeden v osem-, druhý v štvorstopovej polohe, oba s drevenými otvorenými píšťalami. Na registrových manubriách boli registre označené názvami P (Violon) 8'; P Violoncello / 4'.



*Hrací stôl, Bratislava-Čunovo*



*Hrací stôl, Bratislava-Jarovce*



*Hrací stôl, Močenok*



*Hrací stůl, Kovarce*



*Hrací stůl, Huncovce*